

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ทรงศนีย์ วรหาคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2554

ทรงศนีย์ วรหาคำ. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน
วัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ
ต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ใน 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้าน
การบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 83 คน และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัด
สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความ
คิดเห็นของนักเรียน โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์
ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนก
ตามระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01
4. ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์
ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า มีความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

A STUDY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT CONTRIBUTED TO
LEARNING OF WATCHANPRADITTHARAM SCHOOL,
PHASICHAROEN DISTRICT, BANGKOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2011

Tatsanee Warakhum. (2011). *A Study of Environmental Management Contributed to Learning of Watchanpradittharam School, Phasicharoen District, Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof. Dr.Puongrat Kesonpat

The objectives of this study were to study the environmental management contributed to learning of Watchanpradittharam School, as perceived by teachers in 4 aspects, i.e. aspects of physical facilities, learning managements, administration, and peer relationships and to compare perceived among teachers with their teaching experience and their teaching level, and among students with their gender. The survey sample of this study consisted of 83 teachers and 187 students. The instruments used for data collection were a 5-rating scale questionnaire for teachers and students. The data were analyzed using descriptive statistics. The percentage, mean, standard deviation and t-test were calculated.

The results of this study were as follows.

1. The teachers perceived the overall environmental management contributed to learning of Watchanpradittharam School and each aspects of the environment at a high level of appropriateness.

2. The students perceived the overall environmental management contributed to learning of the Watchanpradittharam School and each aspects of the environment at a high level of appropriateness.

3. The teachers with 10 years up teaching experience perceived the overall environmental management contributed learning of Watchanpradittharam School and each aspects of the environment at a significantly higher level of appropriateness. And the primary teachers perceived the overall environmental management contributed learning of Watchanpradittaram School and each aspects of the environment at a significantly higher level of appropriateness.

4. The female students perceived the overall environmental management contributed learning of Watchanpradittharam School and each aspects of the environment at a significantly higher level of appropriateness.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน
วัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ของ ทรรศนีย์ วราห์คำ
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ คณะกรรมการสารนิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาสับสนุนในการศึกษาตลอดจนคณะครู และนักเรียนโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ที่ได้ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการศึกษาเสมอมา

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครู และนักเรียนโรงเรียน วัดประดู่ฉิมพลี สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้วิจัย ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

บุคคลสำคัญยิ่งที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือสนับสนุนคือบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ให้ กำลังใจจนเป็นพลังผลักดันสู่ความสำเร็จ จนสามารถมีวันนี้ได้

ทรรศนีย์ วรหาคำ

สารบัญ

บทที่**หน้า**

1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา.....	12
ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	13
การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา.....	17
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม.....	30
การบริหารงานของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม.....	30
การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	32
ผลการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	33
วรรณกรรมตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	40
ครูสอนตามระดับชั้น.....	40
ประสบการณ์สอน.....	40
สถานภาพนักเรียน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยต่างประเทศ.....	46
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49

สารบัญ (ต่อ)

3 (ต่อ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำ.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
ตอนที่ 2 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู.....	56
ตอนที่ 3 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของ นักเรียน.....	61
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์สอนและระดับชั้น ที่สอน.....	66
ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของ นักเรียนจำแนกตามเพศ.....	68

5 สรุปอภิปรายผลข้อเสนอแนะ 69

สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก	83
ภาคผนวก ข	97
ภาคผนวก ค	106
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	108

1 การคัดกรองตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	29
2 โครงสร้างบุคลากรในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ปีการศึกษา 2553	31
3 จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2553.....	31
4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู และนักเรียน.....	50
5 จำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
6 จำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้าน.....	56
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านอาคารสถานที่.....	56
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านการจัดการเรียนรู้.....	58
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหาร.....	59
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านกลุ่มเพื่อน.....	60
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมและรายด้าน.....	61
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียนด้านอาคารสถานที่.....	62

14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้.....	63
15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้าน การบริหาร.....	64
16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน.....	65
17 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัด จันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตาม ความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ประสบการณ์สอน.....	66
18 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัด จันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตาม ความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับชั้นที่สอน.....	67
19 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัด จันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตาม ความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน.....	78

1 กรอบแนวคิดของการวิจัย..... 11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางธุรกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน การศึกษานับว่าเป็นต้นทุนที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่นั้นงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาประเทศส่วนหนึ่งจำเป็นต้องจัดสรรให้กับการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากเป็นการลงทุนในการพัฒนาบุคลากรของชาติในอนาคต ในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลาเช่นกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถานศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ขึ้นโดยเป็นพระราชบัญญัติที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ทันกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ โดยในมาตรา 4 หมวดการจัดการศึกษาได้กำหนดไว้ว่า การศึกษา หมายความว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม และการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยในหมวด 4 มาตรา 24 (5) ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องพยายามให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและประสิทธิภาพสูงสุด(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542)

แนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้นักเรียนทุกคน จะต้องได้รับการบริการทางการศึกษาโดย 1) ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดตามความแตกต่างของแต่ละคน 2) ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) ได้เรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ได้เรียนรู้โดยผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) ได้เรียนรู้ทุกเวลาทุกสถานที่ โดยมีการประสานความร่วมมือกับบิดา

มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 4)

การจัดการศึกษา ตามแนวทางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง คือ การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนซึ่ง การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ดี จะช่วยส่งเสริมและปลุกฝังให้นักเรียน นักศึกษา ได้เป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ ความเจริญ ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อันจะเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีงามแก่นักเรียน นักศึกษา ทางด้านสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา เพื่อนร่วมชั้น อาคารสถานที่ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เหล่านี้มีผลกระทบต่อ การเรียน การสอน และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จากสภาพปัญหาต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขนิสัยการรักษาและจัดสภาพแวดล้อมไปเผยแพร่สู่ครอบครัว และชุมชนได้

สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อมนุษย์นั้นมีมาเป็นเวลานาน นักพฤติกรรมศาสตร์ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม ล้วนมีความเชื่อเบื้องต้นว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นสามารถทำความเข้าใจและทำนายได้ โดยพิจารณาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ ซึ่งเรียกว่า นิเวศวิทยาของสถาบันการศึกษาซึ่งหมายถึงการประยุกต์หลักการที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมมาใช้อธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสถาบันการศึกษา นักจิตวิทยาที่สนใจเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาวิธีการพัฒนานักศึกษาที่ได้ผลทางหนึ่งจึงเกี่ยวกับการจัดการกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสภาพแวดล้อมของสถาบัน เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทุกๆ ด้าน สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538: 80) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษา 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ซึ่งในสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ด้านนี้สถาบันการศึกษาอาจมีการจัดและดำเนินงานในด้านต่างๆ จำแนกย่อยออกไปแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรัชญาของแต่ละสถาบัน

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบการสถานที่บริเวณรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งอยู่รอบตัวผู้เรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติหน้าที่การงานของทุกคนในสถานศึกษาช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ (มาริสสา ธรรมมะ. 2545: 1)

โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้างผู้เรียนได้รับโอกาสอันพึงที่จะควรได้รับในการพัฒนาศักยภาพตามวัย การพัฒนาโรงเรียน สิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างมากคือการจัดสภาพแวดล้อมในทุกๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึง ส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุข ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ ตรงกันข้าม โรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมหรือไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีบรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตร และขาดศรัทธาต่อโรงเรียน ทำให้ส่วนประกอบของ คำว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ตามมาในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญทรง สังข์ทอง (2537: 46) ซึ่งให้เห็นสภาพบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ในบรรยากาศที่เอื้ออำนวยลักษณะทางสังคม จิตวิทยา การเรียนการสอน ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม เจตคติและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเสริมสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมมีผลทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน ดังนั้นการจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมย่อมส่งผลดีหรือมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (เฉลิม พรหมคุณาภรณ์. 2539: 31) การดำเนินของสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่น คุณภาพของครู คุณภาพของนักเรียน บรรยากาศทางวิชาการ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีความสุขได้รับความสะดวก ปราศจากความกังวลสามารถศึกษาได้อย่างเต็มที่ ช่วยสร้างลักษณะนิสัย รวมทั้งช่วยสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม (ดุสิต คงตระกูล. 2536: 129) พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนในรูปแบบต่างๆ ที่อยู่ในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียนรวมทั้งความสัมพันธ์กับครูมีผลต่อการเรียนรู้จะหล่อหลอมพฤติกรรมทางสังคมให้แก่ผู้เรียน

โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนมาตั้งแต่ปี 2475 เป็นต้นมา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมาตรฐานสูงอย่างต่อเนื่องตลอดมา พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ เพื่อให้โรงเรียนอบอุ่น น่าอยู่ น่าศึกษาค้นคว้า และนักเรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรม มีอิสระในการจัดและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก โรงเรียนประสบปัญหาด้านปริมาณนักเรียน ซึ่งมีจำนวนมาก ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ต่างๆ ของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากประการหนึ่งของการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนและการที่โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จะดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ให้เหมาะสมในด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพได้เต็มที่ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนได้ประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งสามารถแยกปัญหาออกเป็น 4 ด้านดังนี้ (โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. 2553: 1-3) 1. ปัญหาด้านกายภาพ จำนวนห้องเรียน และโรงฝึกงานมีไม่เพียงพอ สภาพห้องเรียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน 2.ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ คือ การปรับสภาพของสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน 3. ปัญหาด้านการบริหาร เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมีน้อย จึงไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาภายในเท่าที่ควร 4.ปัญหาด้านกลุ่มเพื่อน เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้เรียนมาจากครอบครัวที่แตกต่างกันพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน การเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ตลอดจนอาชีพของครอบครัวที่แตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว

จากหลักการและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าสายชั้นผู้ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะผู้บริหารกับคุณครู ทั้งเรื่อง การจัดการเรียนรู้ การดูแลอาคารสถานที่ การบริหารงานและด้านกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม โดยการสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียน จากองค์ประกอบของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารและด้านกลุ่มเพื่อน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร ได้นำไปวิเคราะห์การวางแผนการจัดการศึกษา กำหนดนโยบาย และรวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร และเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ใน 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน
2. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน ใน 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน

3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอน

4. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายการวางแผนพัฒนา และพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านอาคารสถานที่

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้

1.3 ด้านการบริหาร

1.4 ด้านกลุ่มเพื่อน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและนักเรียน จำนวน 427 คน จำแนกเป็น ครู จำนวน 95 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 332 คน จากโรงเรียน วัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยอาศัยตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 270 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนจำนวน 83 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 187 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 ระดับชั้นที่สอน
  - 3.1.1.1 ระดับปฐมวัย
  - 3.1.1.2 ระดับประถมศึกษา
- 3.1.2 ประสบการณ์สอน
  - 3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี
  - 3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป
- 3.1.3 เพศ
  - 3.1.3.1 เพศชาย
  - 3.1.3.2 เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐานราม ใน 4 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านอาคารสถานที่
- 3.2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้
- 3.2.3 ด้านการบริหาร
- 3.2.4 ด้านกลุ่มเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในของโรงเรียน ที่อยู่ในสภาพการณ์เรียนรู้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกๆ ด้าน ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับ เพื่อน รวมทั้งความเป็นระเบียบ ความสะอาดของอาคารสถานที่ การจัดอำนวยความสะดวกและปลอดภัย

2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานจัดหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการจัดสภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ใน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด อาคารเรียนอาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำห้องส้วมที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬามีเพียงพอเหมาะสมและปลอดภัย

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

วิธีการสอน การจัดกระบวนการเรียนที่หลากหลายนั่นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน กิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาการ มีการวัดผลประเมินผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้

2.3 ด้านการบริหาร หมายถึง การจัดการสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น วางแผนพัฒนางานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร และตัดสินใจ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยใช้หลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรในโรงเรียนเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการทำงานเป็นทีม

2.4 ด้านกลุ่มเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองสนุกสนานน่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงรู้สึกหรือความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในหมู่คณะครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียน ในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม และส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำกิจกรรม

3. ครู หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร แบ่งตามระดับชั้นการศึกษาที่ทำการสอน ได้แก่ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา

3.1 ระดับปฐมวัย หมายถึง ครูระดับชั้นอนุบาล 1 หรือ อนุบาล 2 ในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

3.2 ระดับประถมศึกษา ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

4. ประสบการณ์สอน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนของครูในสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานรับราชการหรือช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

4.1 ต่ำกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาต่ำกว่า 10 ปี

4.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 โดยจำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

5.1 เพศชาย หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 ที่มีสถานะภาพเพศเป็นชาย

5.2 เพศหญิง หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 ที่มีสถานะภาพเพศเป็นหญิง

6. โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม หมายถึง สถานศึกษาระดับประถมศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จากแนวคิดของนักวิจัยและนักการศึกษา ตามแนวคิดของของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษางานวิจัยของ ราตรี ภาวะวงศ์ (2549: 16-17) พรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548:40) สมาน ปรีชา (2548: 14-17) กรมวิชาการ (2545: 112 - 114) และ สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552: 26) สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ภายนอก ห้องเรียน เช่นสนาม อาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามกีฬา เครื่องเล่นสนามที่พักผ่อนควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมีความเหมาะสมกับที่ตั้งของโรงเรียน ความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น และบริเวณโรงเรียน ตลอดจนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเป็นการเพิ่มความร่มรื่น สวยงาม รวมถึงการจัดห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู และความเหมาะสมของห้องเรียนวัสดุที่ใช้และความสามารถการจัดห้องของผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งเอื้อต่อประโยชน์ใช้สอยโดยการจัดขึ้นอยู่ กับสภาพความเป็นไปได้ เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขแก่ผู้เรียน และสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือนในโอกาสต่าง ๆ

ด้านการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษางานวิจัยของ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544: 45) เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์ (2544: 29) นวลจิตต์ ชาวศิริพิงศ์ (2545: 9) อรุณชัย กัณฑภา (2548: 28) สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552: 27) สรุปได้ว่า การ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียน ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้น มีองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียน ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนนั้นคือบรรยากาศที่ยกย่องหรือส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียนให้มีความรู้สึกร่วมสมัย ขจัดช่องว่างระหว่างกันและกัน ให้ความเป็นอิสระ และใช้ความสามารถของผู้เรียนมาเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรม ท่าทีและพฤติกรรมของผู้สอนจะต้องแสดงออกว่าผู้สอนมีความปรารถนาดียกย่อง และนับถือสนใจปัญหาของผู้เรียนอยู่

ตลอดเวลา จึงเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักมากกว่าความต้องการของผู้สอน

ด้านการบริหาร จากการศึกษางานวิจัยของ เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551: 20) พรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548: 44) ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550: 40) และนัฐญาพร ดุษฎี (2545: 19-20) สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านการบริหาร คือ การดำเนินการในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และจัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและต้องสำนึกตลอดเวลาว่า บรรยากาศของการบริหารงานที่ดีนั้น ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารทั้งสิ้น ดังนั้นสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารที่เหมาะสมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้และจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ด้านกลุ่มเพื่อน จากการศึกษางานวิจัยของ ราตรี ละครวงศ์ (2549: 20) และ จุฑารัตน์ ทองทิพย์ (2549: 47) สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านกลุ่มเพื่อน เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียนประกอบด้วย ความสนใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียน และลักษณะส่วนตัวของเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งวิชาการและ ด้านความประพฤติ ตลอดจนบุคลิกภาพ รวมทั้งการดำเนินการที่ส่งผลด้านจิตใจซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน เช่น การส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่ม การเข้าค่ายลูกเสือ-ยุวกาชาด การแสดงงานประจำปีของโรงเรียน การแข่งขันกีฬา ซึ่งรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน หรือครูกับครูซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักเรียน

นอกจากนั้นได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์สอน และเพศ เป็นตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน

ระดับชั้นที่สอน จากการศึกษางานวิจัยของ (ผ่องศรี นิภาเกษม. 2540: 83) ซึ่งศึกษาการประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ศึกษาโดยใช้วิธีสอบถามครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมติดตามการวัดผลประเมินผลได้ปฏิบัติตามขั้นตอนน้อย เมื่อเทียบกับเกณฑ์ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง จึงเห็นได้ว่าครูผู้สอนตามระดับชั้นเป็นตัวแปรที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรครูผู้สอนตามระดับชั้นมาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

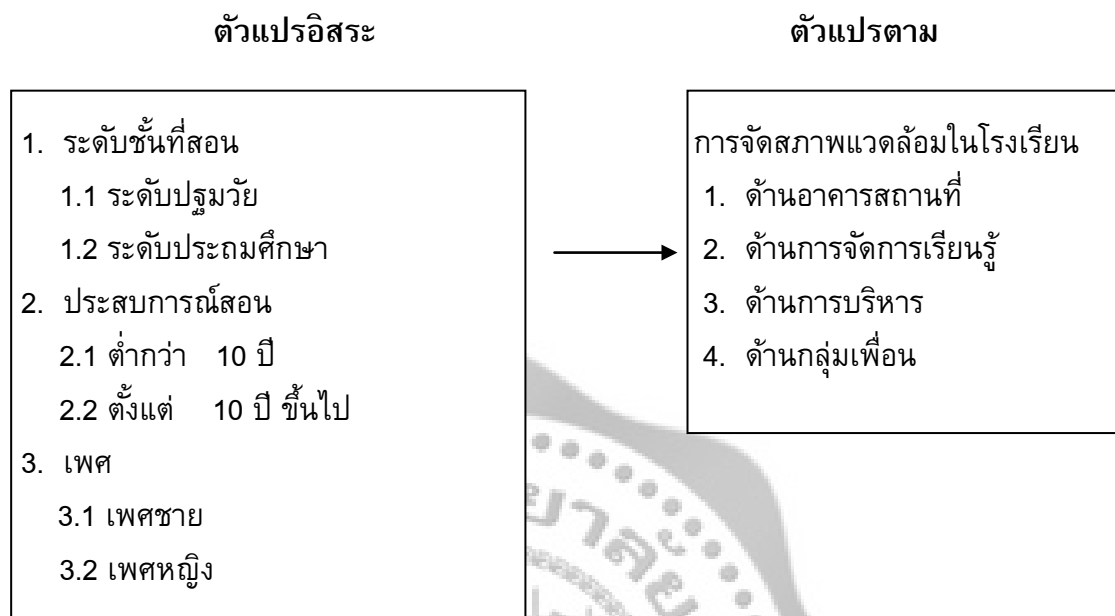
ประสบการณ์สอน จากการศึกษางานวิจัยของ คำตัน วิชัยคำจร (2548: 96-106) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปีแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล พันธุ์บัว(2549: 78-87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการติดต่อสื่อสารกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันและอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพศ จากการศึกษางานวิจัยของ กัญญา สุวรรณแสง (2536: 75-77) กล่าวว่าเพศมีการตอบสนองทางสังคมที่แตกต่างกันดังที่ วิชาญ สุวรรณวงศ์ (2549: 40) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีเรียนวิชาพลศึกษา พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจต่อการสอนวิชาพลศึกษาแตกต่างกัน และวีระ ด้วงแป้น (2544 อ้างอิงจาก วิชาญ สุวรรณวงศ์. 2549: 40) ได้ศึกษาความ พึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพสิ่งแวดล้อมด้านวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่านักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหาร ซึ่งนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชาย

จึงเห็นได้ว่าระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์สอน และเพศ เป็นตัวแปรที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

จากการศึกษาของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอนที่แตกต่างกันมีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน

2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
  - 1.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา
2. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
  - 2.1 การบริหารงานของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
  - 2.2 การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
  - 2.3 ผลการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. วรรณกรรมตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
  - 3.1 ครูสอนตามระดับชั้น
  - 3.2 ประสบการณ์สอน
  - 3.3 สถานภาพนักเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549: 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ในทุกๆด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ

อรพินธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545: 54-55) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สภาพสภาวะ หรือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลใน

การเรียนรู้ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องกับ หรือ ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ที่เหมาะสมกับวัย และระดับ ของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่พึงพอใจในการเรียนทำให้เกิดสมาธิและปัญญา

นางลักษณะ มีจรรยาสม (2546: 1) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพสิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งที่มีอยู่โดยรอบหรือปะปนกันของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่อยู่โดยรอบนี้จะมีผลกระทบต่อสิ่งที่มีชีวิตนั้น มิใช่เพียงที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ก็มีผลผูกพัน ความรู้สึกนึกคิดและกิจกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งเรียกว่า เป็นสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมด้วย ดังนั้นสภาพสิ่งแวดล้อมของมนุษย์จึงต้องรวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมเข้าไว้ด้วยกัน

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ.(2550: 19) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

สุพล อนามัย(2549: 29) ได้ให้ความหมายของการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่า องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้และไม่มิมลภาวะ

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มิมลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ กำหนด

1.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนจะมีความสมบูรณ์ที่สุดและยุติการเจริญเมื่ออายุ 17-18 ปี และมีแนวโน้มจะขยายเวลาออกไปอีก ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่ได้เรียนรู้ในโรงเรียนหรือได้รับการศึกษาสูงๆ ขึ้นจะทำให้ ไอ.คิว เพิ่มขึ้นจากผลการศึกษา ดังกล่าวนี ทำให้ให้นักการศึกษาต้องมาให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับการเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความอยากรู้อยากเห็น และการค้นพบของนักเรียนสภาวะเช่นนี้จะทำให้การเจริญเติบโตทางสมองดำเนินอยู่ต่อไป นอกจากนี้สภาพแวดล้อมคือ สิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์แสดง

พฤติกรรมการณ์ที่มนุษย์อาศัยในสภาพแวดล้อม นักจิตวิทยาเชื่อว่าแวดล้อมมีหน้าที่เร้า ให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ซึ่งในทางจิตวิทยาจัดแบ่งสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สิ่งซึ่งอยู่นอกกายมนุษย์ เช่น วัตถุ สิ่งของ คนและสัตว์ เป็นต้น รวมไปถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมซึ่งไม่มีตัวตน ได้แก่ ขนบธรรมเนียมเพณี ถ้าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เราเรียกว่า สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)

2. สิ่งแวดล้อมภายใน ได้แก่ การกระทำของอวัยวะต่างๆภายในของมนุษย์เอง เช่น ความหิวกระหาย ถ้าสิ่งแวดล้อมภายในเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เราเรียกสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus)

อรุณชัย กัณฑภา (2548: 21) ได้สรุปแนวคิดและหลักความสำคัญที่ได้กล่าวถึงในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในองค์กรโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้างผู้เรียนได้รับโอกาสอันพึงที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพตามวัย การพัฒนาองค์กร หรือโรงเรียน สิ่งหนึ่งที่มีการกล่าวถึงและให้ความสำคัญอย่างมากคือการจัดสภาพแวดล้อมในทุกๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึง ส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุข ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ ตรงกันข้าม โรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมหรือไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีบรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตร และขาดศรัทธาต่อโรงเรียน ทำให้ส่วนประกอบของ คำว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ตามมาในที่สุด ในขณะเดียวกัน ประเวศ วะสี (2542: 9) ได้กล่าวถึง ระบบการจัดการศึกษาทั่วโลกว่า จะใช้วิชาเป็นตัวตั้ง จึงสร้างปัญหามากมาย ฉะนั้น จำเป็นต้องศึกษาโดยใช้ความจริงเป็นตัวตั้ง ซึ่งการศึกษาถึงความจริงมีอยู่ 3 เรื่อง คือ 1. ศึกษาให้รู้จักตนเอง เข้าใจพื้นฐานความเป็นมนุษย์ ต้องเข้าใจว่าเรา มีวิญญูณรับรู้ได้จากตนเองและภายนอก แล้วนำมาสังเคราะห์ให้สูงขึ้น ปัจจุบันการศึกษาของเราสร้างคนให้พิการทางกายมากมายนัก 2. ศึกษาให้เข้าใจสภาพแวดล้อม ซึ่งมีการเชื่อมโยงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลามนุษย์ควรศึกษาร่วมไปกับความจริง ไม่แยกจากสิ่งแวดล้อมและสามารถสังเคราะห์ได้ นอกจากจะเข้าใจสิ่งแวดล้อมแล้ว การเรียนก็ไม่น่าเบื่อ เกิดความสนุก 3. ศึกษาให้เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และจัดการศึกษา ให้เกิดความสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน สภาพแวดล้อมนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์มาตลอดเวลา ถ้าศึกษาให้เข้าใจจิตคนจะเกิดในสภาพแวดล้อมนั้น

เชิดชู กาพวงศ์ (2545: 14) กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดมวลประสบการณ์แก่นักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำประสบการณ์เหล่านั้นไปพัฒนาตนเองในอนาคต แต่จะอย่างไรให้เด็กชอบมาโรงเรียนเป็นคนใฝ่รู้ มีความรู้สึกสนุกสนาน มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน การที่โรงเรียนจะได้รับการตอบสนองจากนักเรียน โรงเรียนต้องดำเนินการสร้างแรงจูงใจต่อนักเรียน ให้เกิด ความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาดังกล่าว แนวทางในการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน

การสอน โรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้มีผลต่อการเรียนรู้ สามารถปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงเพศและวัยของผู้เรียน

นิตยา ใจดาบ (2530: 59) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้และการบริหารโรงเรียนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพจะส่งเสริมให้โรงเรียนได้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ตั้งใจได้

วิชิต เทพประสิทธิ์ (2549: ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้มีหลายประการได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะอาดสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินด้วยความราบรื่น สะดวกรวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจในเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจอยากเรียนอยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากกว่าระดับประสาทสัมผัสของผู้เรียนการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อน แล้วสภาพแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีที่สังคมยอมรับกล่าวคือ มีคุณธรรม และจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม

หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลา และอาศัย ปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโอน้มนำพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตรมีความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันตัดสินใจ ปัญหาด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้จะค่อยๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนสะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียนทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวจอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแห่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการมุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยให้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษา หาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัด ว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่นเป็นมิตร ก็จะยิ่งทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนเพราะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ประสิทธิภาพผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้ายทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษาแนะแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความ

ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัยตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัวและมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียน เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างของผู้เรียน ช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นานๆ โดยไม่ปวดหลังการให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนควรมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียน และช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในการศึกษา

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพเพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

1.3.1 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

ราตรี ภาวะวงศ์ (2549: 16-17) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิดและแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา ซึ่งสอดคล้องกับ พจน์ พจน์พัฒนาผล (2548: 40) กล่าวว่าสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มี หรือดูแลเอาใจใส่ เป็นอันดับแรกๆและเห็นด้วยตาเปล่า คือ

1. โรงอาหาร หรือสถานที่สำหรับประทานอาหาร อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จแก่นักเรียน คือมีอาหารที่รับประทาน เป็นการเสริมสุขภาพอนามัย และมีการฝึกสุขนิสัยในการกิน ตลอดจนการรักษาความสะอาดที่เกี่ยวกับการเงิน

2. สถานที่เล่นกีฬา หรือสถานที่พักผ่อนในยามว่างเรียน สามารถช่วยนักเรียนให้ได้พักผ่อน หรือเล่นระหว่างพักเรียนเป็นการคลายเครียด ได้ฝึกสุขนิสัยทางกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ ห้องสมุด อาจจะมีอยู่ในรูปมาตรฐาน หรือในรูป Book Corner หรือรูปใด ๆ ก็ได้ตามความเหมาะสมห้องสมุดจะเอื้ออำนวยให้แก่นักเรียนคือเสริมสร้างความรู้ สร้างนิสัยรักการอ่านและได้พักผ่อนคลายเครียด

3. ห้องเรียน จากคู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ การจัดที่นั่ง โต๊ะครู การจัดมุมเสริมความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ

สมาน ปรีชา (2548: 14-17) กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ที่ดี ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจึงจะทำให้การดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งด้านการจัดหา การดูแลรักษาความปลอดภัย และวางแผนการใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด และควรเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องเพราะสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่เป็นเสมือนหน้าตาของสถานศึกษา บ่งบอกถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและความเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและสภาวะจิตใจของผู้ใช้อาคารสถานที่ ซึ่งหมายถึง นักเรียน ครูรวมถึงบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมเยียนสถานศึกษาในโอกาสต่างๆ และได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ดังนี้

1. ดำเนินการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม
2. จัดให้มีแผนผังบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษ
3. จัดให้มีการทำตารางและแสดงการใช้อาคารสถานที่ รวมถึงห้องพิเศษต่าง
4. ตรวจสอบสภาพและซ่อมบำรุงอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้
5. จัดให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ของบุคลากร
6. ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่
7. จัดสภาพบริเวณสถานศึกษาให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม น่าดู น่าเรียนและปลอดภัย
8. จัดบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอื่นๆ ให้มีความแข็งแรง สะอาดและแสงสว่างเพียงพอ

จากที่กล่าวมา โรงเรียนนอกจากจะอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานทางการศึกษาแล้ว ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามด้านร่างกาย จิตใจ ด้านสังคมและ

สติปัญญาของนักเรียนเป็นอย่างมาก การกำหนดแผนผังอาคารการจัดบริเวณและการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้ตอบสนองการเรียนรู้ และการพัฒนาของเด็กโดยหลักการแล้วจะไม่นิยม การวางรูปแบบตายตัวที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่าง ขนาดทรวดทรง เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนการสอน และการปรับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม หากนักเรียนได้พบเห็นสภาพบรรยากาศอันดีงาม จะเป็นการกระตุ้นทางสติปัญญา เสริมพัฒนาการทางสุนทรีย์และความซาบซึ้งในความงามเมื่อเติบโตก็จะสามารถสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทางสังคมได้โดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากโรงเรียนในช่วงการพัฒนาศักยภาพ การจัดสภาพห้องเรียนในลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นให้เกิด การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ นั้นเอง พรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548: 41) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดที่นั่งของผู้เรียน จะต้องใช้เดินไปมาหากัน และความคล่องตัวของการเคลื่อนย้ายในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดที่นั่งของผู้เรียนอาจแบ่งเป็น 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

1.1 การจัดที่นั่งเป็นรายบุคคล อาจจัดได้หลายแบบ เช่น เรียงเป็นแถวตอนลึก หันหน้าไปทางกระดานดำทั้งหมด ซึ่งเป็นแบบที่ใช้มานาน ปัจจุบันเรียกว่าการจัดการแบบเก่า เพราะเห็นว่าหลักสูตรแบบเก่าใช้วิธีให้ครูบอก อธิบาย โดยตลอด ผู้เรียนเป็นผู้ฟังอย่างเดียวไม่ต้องปฏิบัติกิจกรรมอื่นใด การจัดที่นั่งแบบนี้ยังใช้ได้อยู่ เมื่อจะปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ควรปรับปรุงการจัดที่นั่งใหม่สำหรับการจัดเป็นรูปตัวยู ครึ่งวงกลม บางครั้งก็เกิดปัญหามาก ผู้เรียนต้องนั่งเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งตลอด เพราะต้องหันหน้าไปดูผู้สอนหน้าชั้นจะไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ

1.2 การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม หลักสูตรฉบับปรับปรุงกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน หรือผู้สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับโต๊ะเก้าอี้ของผู้เรียนที่ใช้ในห้องเรียนควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้ มีจะนั้นจะทำให้อ่านเขียน และทำกิจกรรมไม่สะดวกร อาจมีผลทำให้เสียบุคลิกภาพได้ จำนวนโต๊ะเก้าอี้ก็ควรมีอย่างเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียนส่วนการจัดโต๊ะของผู้สอน ควรจัดให้อยู่ในที่ที่เหมาะสมอาจจัดไว้หน้าห้องข้างห้อง กลางห้อง หรือหลังห้องก็ได้ จากงานวิจัยบางเรื่อง เสนอแนะให้จัดโต๊ะผู้สอนไว้ด้านหลังห้อง เพื่อให้มองเห็นผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม การจัดโต๊ะผู้สอนนั้นขึ้นอยู่กับการจัดที่นั่งของผู้เรียนด้วย

2. การจัดห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียนที่ดีเปรียบเสมือนบ้านที่ดีผู้อยู่อาศัยจะได้อยู่อย่างมีความสุข การจัดห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมจะเป็นการปลูกฝังนิสัยบางอย่างให้แก่ผู้เรียน เช่น ถ้าห้องเรียนสกปรกรกรุงรัง ผู้เรียนจะมีนิสัยเคยชินกับความสกปรก ในที่สุดก็จะเป็นคนรักความสะอาดได้ยาก ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการจัดห้องเรียนที่ควรคำนึงมีดังนี้

2.1 สภาพห้องเรียน ต้องอยู่ในสภาพที่ดีและใช้การได้เป็นส่วนส่วนมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ขนาดห้องเรียน ต้องกว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนผู้เรียนและเนื้อที่พอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. สุขลักษณะในห้องเรียน ห้องเรียนควรให้ถูกสุขลักษณะ ดังนี้

3.1 อากาศถ่ายเทได้ดีมีหน้าต่างอย่างเพียงพอ และมีประตูเข้าออกได้อย่างสะดวก

3.2 แสงสว่างพอเหมาะเพื่อช่วยผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจนเป็นการถนอมสายตา ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพออาจแก้ปัญหาได้ เช่น ทำหน้าต่างหรือบานเลื่อนเพิ่ม ใช้ไฟหรือโคมไฟช่วย ดัดแปลงหลังคาให้แสงสว่างส่องผ่านได้ ทาสีภายในห้อง ฯลฯ

3.3 ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง ควีน ผุ่น ฯลฯ

3.4 ความสะอาด ผู้เรียนต้องช่วยกันเก็บกวาดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดและทำให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม

4. การจัดตกแต่งห้องเรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 มุมหนังสือ ในห้องเรียนควรมีมุมหนังสือไว้ให้ผู้เรียนอ่านหนังสือจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านคล่องมีความรู้กว้างขวาง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ครูควรรหาหนังสือหลายๆ ประเภท ที่มีความยากง่ายพอเหมาะกับวัยของผู้เรียนมาให้อ่าน และควรรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อยๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระบบ และสะดวกในการหยิบอ่าน

4.2 สื่อการเรียนการสอน และวัสดุต่างๆ สื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือควรจัดไว้ให้เป็นระเบียบ อาจอยู่ร่วมกันมุมหนังสือ หรือแยกไว้ต่างหาก อุปกรณ์การสอนที่ผู้สอนใช้ประจำเช่น บัตรคำ แผนภูมิ ภาพพลิก ฯลฯ ให้จัดไว้เป็นระเบียบเช่นเดียวกัน อุปกรณ์ที่ใช้แล้วไม่ควรติดหรือแขวนนวมจนลืมนำอุปกรณ์เหล่านี้ อาจทำให้ความสนใจของผู้เรียนเปลี่ยนไปขณะเรียน บทเรียนใหม่ แต่อุปกรณ์บางชนิด เช่น เกม อุปกรณ์การสะสมคำ อุปกรณ์การคิดคำนวณ ฯลฯ อาจจัดไว้ที่หนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเล่นยามว่าง ซึ่งอาจเรียกว่ามุมฝึกสมอง หรือเรียกชื่ออื่นๆก็ได้ สำหรับวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆเช่นกระดาษ สี กาว ฯลฯ ควรจัดไว้เป็นส่วน สะดวกต่อการหยิบใช้ผู้สอนควรฝึกนิสัย การจัดของให้เป็นระเบียบ เมื่อใช้แล้วต้องเก็บให้เข้าที่ให้เรียบร้อย ห้องเรียนจะได้ดูเป็นระเบียบ

4.3 เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในห้องเรียนทุกห้องจะมีเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้อง แปรงสีฟัน ยาสีฟัน และแก้วน้ำของผู้เรียน กล่องอาหาร หรือปิ่นโต ฯลฯ สิ่งของเหล่านี้ ถ้าไม่จัดที่สำหรับวางให้ดีจะดูเกะกะ ส่วนมากจะจัดไว้ตามมุมหรือฝาผนังห้องเรียน

4.4 มุมเสริมความรู้กลุ่มประสบการณ์ต่างๆควรจัดไว้ตามความจำเป็นได้แก่มุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม การงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษ

4.5 การแสดงผลงานของผู้เรียน ครูควรจัดให้มีการแสดงผลงานของผู้เรียนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จ และมีกำลังใจในการเรียนต่อไปทั้งยังสามารถแก้ไข และพัฒนาผลงานของตนให้ดีขึ้นโดยลำดับ ผลงานเหล่านี้อาจติดบนป้ายนิเทศ แว่นหรือวางบนโต๊ะ

4.6 การจัดที่นอนเอนกประสงค์ในยามว่าง ผู้เรียนใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่พักผ่อน ที่งานที่ผู้สอนมอบหมาย อ่านหนังสือจากมุมหนังสือ หรือนั่งสนทนากัน ห้องเรียนที่ดีควรจัดสถานที่ไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเท่าที่จะทำได้การประดับตกแต่งห้องเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มีห้องเรียนมาตรฐานหรือผู้สอนที่รักความสวยงามจะนิยมประดับตกแต่งห้องเรียนด้วยสิ่งต่างๆ เช่น ม่าน มู่ลี่ ภาพ สุภาพบุรุษ ฯลฯ

4.7 การตกแต่งห้องเรียนควรทำอย่างพอเหมาะไม่มากจนเกินไป เช่น ติดภาพสวยๆไม่ควรฉูดฉาด หรือใช้สีสะท้อนแสง อาจทำให้ผู้เรียนเสียสายตาได้ การประดับตกแต่งห้องเรียนควรคำนึงถึงหลักความเรียบง่าย เป็นระเบียบ ประหยัด และสวยงาม

กรมวิชาการ (2545: 112 - 114) กล่าวถึง รูปร่างลักษณะของห้องเรียนและการสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนไว้ว่า ครูประถมส่วนมากสอนอยู่ใน ห้องเรียนเดี่ยว ครู 1 คน ต้องรับผิดชอบนักเรียน 1 ห้อง ในด้านการเรียนรู้ สวัสดิภาพ และความสุขของนักเรียน ความพอใจในงานของครู ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการ "ป็นศิษย์" ของตน ปัจจัยอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายนี้ก็คือ สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้นั้นเอง ตัวบ่งชี้ความเอาใจใส่ของครูต่อเด็กประการหนึ่งก็คือ สภาพของ ห้องเรียน (บางครั้งเรียกรวมๆ ว่า "บรรยากาศ" ของห้องเรียน) ทั้งๆ ที่มีการเรียกร้องให้ครูปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น แต่ครูประถมศึกษาก็ยังสละเวลาที่มีจำกัดมาพัฒนาสภาพแวดล้อมด้วย ทั้งผู้ใหญ่และเด็กต่างก็ต้องใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนวันละหลาย ๆ ชั่วโมง จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างบรรยากาศที่สบายน่าอยู่ไปในห้องเรียนครั้งแรก

ห้องเรียนจะมีสภาพน่าเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือไม่นั้น สิ่งสำคัญอันดับแรกคือการตรวจสอบห้องเรียนโดยถามความคิดเห็นของนักเรียน เช่น เมื่อเข้าไปในห้องเรียนครั้งแรกห้องเรียนมี สภาพน่าเรียนหรือไม่ หรือขาดการตกแต่ง ยุ่งเหยิง และไม่น่าสนใจ โต๊ะ เก้าอี้มีขนาดเหมาะสมหรือไม่ สื่อหรืออุปกรณ์วางไว้หยิบง่ายและเห็นได้ชัดเจนหรือไม่ วิธีทดสอบก็คือ คุกเข่าลงบนพื้นห้องหลายจุดรวมทั้งตรงประตูและกวาดสายตาไปทั่วห้องสักครู่ว่ามีอะไรที่จะต้อง ปรับปรุงได้อีกโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก ในทำนอง เดียวกัน ควรสอบถามความเห็นของผู้ใหญ่ว่าต้องการให้ห้องเรียนเป็นอย่างไร การจัดวางเฟอร์นิเจอร์ ความเรียบร้อย และแผนผังห้องแสดงประสิทธิภาพของผู้จัดหรือไม่ เหมาะกับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย หรือไม่ และอุปกรณ์ทันสมัยน่าใช้หรือไม่ ห้องเรียนที่มีความพร้อมจะสามารถนำชื่อเสียงมาสู่ โรงเรียนและทำให้ผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ร่วมงานคนอื่นๆ สนใจโรงเรียนด้วย

สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552: 26) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดลอมอย่างเหมาะสมเอาไว้ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่อาคารสำหรับการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ พื้นที่สำหรับการฝึกงานพื้นที่สำหรับกำจัดสิ่งปฏิกูล

2. การวางผังบริเวณปลูกสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบ เช่น ถูกต้องตามทิศทางลมเอื้อต่อการรับแสงสว่างและป้องกันเสียงรบกวนได้

3. การจัดให้มีทางเดินเท้าระหว่างอาคาร เช่น ทำทางเดินเท้าที่มีหรือไม่มีหลังคาเชื่อมระหว่างอาคารต่าง ๆ โดยจัดทำจากวัสดุในท้องถิ่นหรือใช้พันธุ์ไม้ให้ร่มเงา พันธุ์ ไม้เลื้อยหรือพันธุ์ไม้พุ่มดอก

4. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่จะให้ ความสดชื่นและร่มเงาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา เช่น ต้นไม้ สนามหญ้า สระน้ำ ทางน้ำธรรมชาติ ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งจัดให้มีระบบการกำจัดขยะเปียกขยะแห้งให้หมดไป หรือปรับปรุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น การทำปุ๋ยหมัก

นิพนธ์ วรรณเวช (2538: 19-20 อ้างอิงจาก สุนันท์ สุขสวัสดิ์. 2552: 26) ได้กล่าวว่า การที่อาคารสถานที่มีความสะอาดมีระเบียบถูกหลักและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันในการจัดหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียนการสอน การค้นคว้าและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการที่สถาบันนั้น ๆ ด้วย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อต่อประโยชน์ใช้สอยโดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของห้องเรียนวัสดุที่ใช้และความสามารถการจัดห้องของผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ภายนอกและภายในห้องเรียน และสิ่งปลูกสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด เช่น อาคารเรียนอาคารประกอบ สวนหย่อม ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำห้องส้วมที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา เครื่องเล่นสนามที่พักผ่อนควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมีความเหมาะสมกับที่ตั้งของโรงเรียน ความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น และบริเวณโรงเรียน ตลอดจนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเป็นการเพิ่มความร่มรื่น สวยงาม เพื่อให้เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของสมาชิกในโรงเรียนตลอดไป

1.3.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใสน่าเรียนไม่มีสภาพแห่งความกลัวหวาดผวาวิตกกังวล สิ่งชี้วัดลักษณะของสภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการได้แก่ ครู-อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง

และสังคัมภ์จักหาเทคนิค หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมนักเรียนมาช่วยเสริมเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเพื่อลดความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544: 45) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้และบทบาทของครูไว้ดังนี้

1) เป็นแบบอย่างในเจตคติ และพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ต่อเพื่อนร่วมงานนักเรียนและผู้ปกครอง

2) ใช้อำนาจอย่างยุติธรรม

3) ให้ความอบอุ่นในการสนับสนุน

4) ส่งเสริมความคิด หรือความร่วมมืออิสระต่อความเหมาะสม

5) กระตุ้นนักเรียนให้เรียนรู้ และให้มาตรการในการเลือกแก่นักเรียนในกระบวนการเรียนรู้

6) ประกันความสมดุลที่มีเหตุผลระหว่างผลสะท้อนกลับในทางบวกและทางลบ

7) หาโอกาสเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุน การยอมรับว่าตนเองมีคุณค่า ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงทางอารมณ์

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์ (2544: 29) ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ในโรงเรียนไว้ดังนี้

1) เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

2) จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ ที่จูงใจและ เสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้

3) ปรับสภาพของสถานที่เรียนให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด

4) ร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชนคุณภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน

นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์ (2545: 9) กล่าวถึงบทบาทของครู ใน การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างของผู้เรียน ครูสามารถ จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ปรีชา สุคนธมาน (2545: 7-8) กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนมั่นใจโดยครูว่า ครูเปรียบเสมือนพ่อแม่อีกคนหนึ่งของนักเรียน จาก ข้อความดังกล่าว ทำให้นักถึงคำพูดที่ว่า แล้วแต่ครูเถอะครับ/คะ ฉันทยกให้ครูก็แล้วกัน ฉันทฝากลูกด้วยนะครู ฯลฯ และยังมีอีกหลายประโยคที่เราได้ยิน ย่อมแสดงว่าผู้ปกครองให้ความไว้วางใจและให้ความเชื่อมั่นในตัวครู ซึ่งทำให้ครูมีภาระเพิ่มขึ้นมาก็คือ การสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้เรียนและเพื่อทำให้ผู้เรียนรู้สึกได้ว่า เมื่อมาเรียนแล้วได้รับความรู้ ประสบการณ์ มีแนวคิด มีเหตุผล พร้อมทั้งจะนำสิ่งที่ได้รับไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป ครูต้องเสริมสร้างความมั่นใจโดยอาศัยเทคนิควิธีต่างๆ

อรุณชัย กัณฑ์ภา (2548: 28) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการแรงจูงใจในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความหมายรวมถึงบรรยากาศ และบรรยากาศโดยส่วนใหญ่ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้น ถูกสร้างด้วยกระบวนการบริหารที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความปรารถนาของสังคม การสร้าง การวางแผนการขับเคลื่อนบุคลากรให้ไปในทิศทางที่เป็นสังคมเรียนรู้ เป็นภาวะที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ ครูเป็นทั้งสภาพแวดล้อมและเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงให้นักเรียนโดยใกล้ชิด การนำพาบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่น รอยยิ้มที่สดชื่น จริงใจ มีเมตตา สรรหาและสร้างสิ่งที่สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพดังกล่าวได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่มมาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 199) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีลักษณะที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนคือ

1. การร่วมมือ และการแข่งขันของผู้เรียนในชั้นเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันแก้ปัญหา การให้แรงเสริมหรือรางวัล
2. ลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้สอน จะมีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน
3. ความร่วมมือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนเป็นสิ่งสำคัญ
4. ความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มเพื่อนผู้สอนและโรงเรียนจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้

นอกจากนี้ความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พันธณี วิหคโต (2537 อ้างอิงจาก อรรถพรณ รัตนวงศ์. 2551: 32) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูดีเด่น วิชาภาษาไทย และ วิชาคณิตศาสตร์ พบว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน อยู่ในระดับที่ดี คือ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนให้สนุกสนาน มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดทันทีที่พบ โดยการแนะนำและอธิบายข้อผิดพลาด มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นกันเองกับนักเรียนใกล้ชิดเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และมีความสนใจนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายกรณี และซ่อมแก้ไขเป็นรายบุคคลสภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเองการจัดบรรยากาศของการเรียนการสอน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ความคิดและสติปัญญาของ

เด็กจะพัฒนาได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงตัวเอง ให้เกิดความสมดุลกับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ซึ่ง สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552: 27) ได้เสนอแนวทางการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนคือ

1. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แผนกหนึ่งของนักเรียน
2. การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอารมณ์ดี
3. ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตาและไม่ใช้วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียนหรือใช้อำนาจ ข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทบทเรียนให้คำชม มากกว่า ดิ
4. ให้ความรักความอบอุ่นนักเรียนทุกคนควรมีความรู้สึกว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อนๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
5. ให้ความสนใจและเห็นอกเห็นใจโดยครูต้องเอาใจใส่ และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ข่มแข่งซึ่งกันและกัน
6. ให้ความยุติธรรม การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
7. ให้ความไว้วางใจและยกย่องให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมตามที่มอบหมาย โดยครูเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานเข้าใจตนเองรับผิดชอบตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเอง
8. มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่างๆของนักเรียน เช่นขณะที่ครูกำลังสอนเมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูก็อาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ทุกคนหันมาสนใจบทเรียนตามเดิม
9. มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่า และสามารถเรียนได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึก โดยวิธีสอนแบบต่างๆอย่างหลากหลาย
10. ให้นักเรียนมีบทบาทในการสร้างความคิด ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนให้แก่
- นักเรียนที่เรียนอ่อน
11. ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ครูต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ให้ซ้ำๆกันเป็นประจำเพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย
12. ให้แรงเสริมหรือรางวัลควรมีการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่างๆอย่างทั่วถึงและตามความเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นกลุ่มเพราะจะทำให้ผู้ได้รับการชมเชยมีความภูมิใจนักเรียนคนอื่น ๆ ก็จะได้เห็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของ

ผู้เรียน ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียน ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนนั้นคือบรรยากาศที่ยกย่องหรือส่งเสริมความสำคัญของ ผู้เรียนให้มีความรู้สึกมีส่วนร่วม ขจัดช่องว่างระหว่างกันและกัน ให้ความเป็นอิสระ และใช้ความสามารถของผู้เรียนมาเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรม ทำที่และพฤติกรรมของผู้สอนจะต้องแสดงออกว่าผู้สอนมีความปรารถนาดียกย่อง และนับถือสนใจปัญหาของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักมากกว่าความต้องการของผู้สอน

1.3.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551: 20) ได้ให้ความหมายของ การสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

พรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548: 44) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ได้แก่ การดำเนินการใดๆภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกันรักใคร่กลมเกลียวกัน สิ่งชี้วัดลักษณะสภาพแวดล้อมด้านการบริหารได้แก่ การจัดระบบการทำงานของครู อาจารย์ สายงาน การบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความเป็นประชาธิปไตย ทุกคนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการจัดสวัสดิการ และการจัดการด้านต่าง ๆ ด้วยลักษณะของการบริหารที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาที่กำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนาของโรงเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการบริหารไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ หรือร่วมงานโดยการให้มีส่วนร่วมในงานเป็นการส่งเสริมให้มีการร่วมมือจากกลุ่มสามารถเรียนรู้พฤติกรรมและความรู้สึกทางด้านจิตวิทยาของผู้มีส่วนร่วมได้มาก ทำให้รู้ว่ามีว่าแต่ละคนมีความสามารถ มีความคิดเห็นอย่างไร เป็นการเปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละคนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2550: 40) กล่าวว่าถ้าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องระบบการดำเนินงานของหน่วยงานแล้ว ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจใน

เรื่องระบบและเรื่องการค้าเนื้องาน ผู้ปฏิบัติย่อมอุทิศตนเพื่องาน และมีขวัญในการปฏิบัติงานดี การมอบหมายงาน และการสั่งการ ก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชาอย่างแจ่มชัดเหมาะสมกับความสามารถไม่เกินกำลังมอบหมายงาน และติดตามดูแลช่วยเหลือถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อยยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการให้หลายรูปแบบ เป็นต้น การบริหารทางการวางแผนอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นหลักทางการศึกษา เน้นหลักการ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือสังคมในอนาคต นักวางแผน และนักบริหารที่มีอุดมการณ์ ต้องยึดหลักการศึกษาคือหัวใจสำคัญในการทำงานจะต้องใช้ความรู้ความสามารถ และพยายาม ค้นหาแหล่งสนับสนุนทั้งทางด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่างๆมาช่วยสร้างบรรยากาศทางการศึกษาที่ส่งผลทั้งโดยทางตรงและส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในสังคมในอนาคต

นัฐญาพร ดุษฎี (2545: 19-20)

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านการบริหาร คือ การดำเนินการในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และจัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนางานด้านต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและต้องสำนึกตลอดเวลาว่า บรรยากาศของการบริหารงานที่ดีนั้น ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารทั้งสิ้น ดังนั้นสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารที่เหมาะสมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้และจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.4 สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน

สภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมากที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงอย่างเข้าสู่วัยรุ่น กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความอยากรู้อยากเห็นและต้องการความเป็นอิสระ มีการสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะคติ บุคลิกภาพและคุณธรรมของนักเรียนสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการด้านการเลือกคบเพื่อน

สมทรง สรรพสาร (2547: บทคัดย่อ) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

พรจิต พีระพัฒนกุล (2543: 49) กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพคุณธรรม และสัมฤทธิ์ของนักศึกษา นักศึกษาต้องใช้เวลาในส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้าถึงสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ ของเขา ทำให้ไม่สบายใจ มีความสุข และกลุ่มเพื่อนนี้ยังมีอิทธิพลทำให้นักศึกษามีความเชื่อมั่น มีพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขายึดอยู่

สุมิตรา ชิตามร (2546: 27) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน เป็นลักษณะของวัยรุ่นที่มีความต้องการที่จะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุข เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับพฤติกรรมต่างๆ ของเขา ทำให้มีความสบายใจ มีความสุขและยังมีอิทธิพล ทำให้นักศึกษามีความเชื่อ และมีพฤติกรรมไปตามลักษณะที่เขายึดอยู่ และกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลดังนี้

1. เป็นกลุ่มที่จะประสานชีวิตจากสังคมในบ้านไปสู่สังคมมหาวิทยาลัย
2. เป็นกลุ่มที่จะสนับสนุนและเป็นเครื่องมือ ให้บรรลุเป้าหมายของพฤติกรรม

ปัญหาในการศึกษา

3. เป็นกลุ่มที่สนับสนุนสนองอารมณ์ จิตใจ และความต้องการของนักศึกษา
4. เป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้ และเข้าใจชีวิตการเรียนอยู่

ร่วมกัน การสมาคมและการทำงานกับคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

5. กลุ่มเพื่อนอาจช่วยในการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ กระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์หรืออาจจะช่วยกันรักษาสภาพที่คงเดิมไว้

6. กลุ่มเพื่อนจะช่วยแก้ไขปัญหานักศึกษาที่เรียนไม่ค่อยดี หรือมีความผิดหวัง

ราตรี ละครวงศ์ (2549: 20) จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งสรุปได้ว่า ดังนี้

1. ความสนใจในการเรียนร่วมชั้น ได้แก่ ถือการเรียนเป็นเรื่องสำคัญ ติดตามเนื้อหาที่เรียนตลอด ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเสมอ ร่วมอภิปรายต่างๆ ในชั้นเรียนเสมอ และแข่งขันเรียนและทำกิจกรรม

2. พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเฉลียวฉลาด รักสงบ ไม่ชอบทะเลาะวิวาท เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง สนใจวิธีการสอนของครู

3. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น เข้าห้องเรียนช้า ขาดเสียงดังในขณะที่เรียนอยู่ในชั้นเรียนอ่อน และโต้เถียงครูอย่างไรเหตุผล

ส่วน ดีคอสเตอร์ (Decostor. 1971: 5789-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูงและมีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์กับค่านิยมของกลุ่มเพื่อน ดังที่ กอทเลียบ และฮอดจกินส์ (Gotlieh; & Hodgkins. 1963: 226-289) ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีแนวโน้มแยกตัวออกจากชุมชนในสถาบัน ไปแสวงหาค่านิยมจาก

กลุ่มเพื่อน ลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบอย่างเดี่ยวที่สำคัญที่สุดในประสบการณ์ของนักศึกษา

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านกลุ่มเพื่อน เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียนประกอบด้วย ความสนใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียน และลักษณะส่วนตัวของเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งวิชาการและ ด้านความประพฤติ ตลอดจนบุคลิกภาพ รวมทั้งการดำเนินการที่ส่งผลด้านจิตใจซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน เช่น การส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่ม การเข้าค่ายลูกเสือ-ยุวกาชาด การแสดงงานประจำปีของโรงเรียน การแข่งขันกีฬา ซึ่งรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน หรือครูกับครูซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักเรียน

ดังนั้นจากที่กล่าวมาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หากโรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพหรือด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อนได้อย่างเหมาะสมแล้วโรงเรียนก็จะเป็สถานที่ที่สร้างความหรรษาใหม่ๆที่รื่นรมย์เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนที่จะช่วยพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงการพึ่งตนเอง และการดำรงชีวิตที่จะประสบผลสำเร็จในอนาคตได้ จากแนวคิดของนักวิจัยและนักการศึกษาและได้คัดกรองตัวแปรที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปซึ่งสรุปการคัดกรองตัวแปรได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การคัดกรองตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

นักวิจัย/นักการศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา			
	อาคารสถานที่	การจัดการเรียนรู้	การบริหาร	กลุ่มเพื่อน
ราตรี ลระวงศ์ (2549)	✓			✓
พรพจน์ พจน์พัฒนพล (2548)	✓		✓	
สมาน ปรีชา (2548)	✓			
สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552)	✓	✓		
ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544)		✓		
เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์ (2544)		✓		
นวลจิตต์ ชาวเกียรติพงศ์ (2545)		✓		
อรุณชัย กัณทภา (2548)	✓	✓	✓	

ตาราง 1 (ต่อ)

นักวิจัย/นักการศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา			
	อาคาร สถานที่	การจัดการ เรียนรู้	การบริหาร	กลุ่มเพื่อน
เลิศศักดิ์ คำปสิว (2551)	✓	✓	✓	
ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2550)	✓		✓	
นัญญาพร ดุษฎี (2545)			✓	
สุพล อนามัย (2549)	✓	✓	✓	
จุฑารัตน ทองทิพย์ (2549)	✓	✓	✓	✓
เคอร์ริด (Currid.1982)	✓		✓	
เบรน (Brain.1968)	✓	✓		
รวม	11	9	8	2

2. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม

2.1 การบริหารงานของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม

โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนและบุคลากรของโรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ระบบการบริหารงาน แบ่งงานเป็น 4 ฝ่าย

2.1.1.1 ฝ่ายบริหารงานวิชาการ

2.1.1.2 ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ

2.1.1.3 ฝ่ายบริหารงานบุคคล

2.1.1.4 ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

2.1.2 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย 3 โครงสร้าง ดังนี้

2.1.2.1 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน

- หน่วยงานภายนอกที่สนับสนุนโรงเรียน มี 2 คณะ ได้แก่

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

- รองผู้อำนวยการ 4 ฝ่าย

2.1.2.2 โครงสร้างองค์กรการบริหารงานตามระดับสายชั้น ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน

- รองผู้อำนวยการ 4 ฝ่าย

- หัวหน้าสายชั้น

2.1.2.3 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน
- รองผู้อำนวยการ 4 ฝ่าย
- หัวหน้าสายชั้น
- หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
- ครูผู้สอน

2.1.3 บุคลากรของโรงเรียน ปีการศึกษา 2553

ตาราง 2 โครงสร้างบุคลากรในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ปีการศึกษา 2553

ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร (คน)
ฝ่ายบริหาร	
ผู้อำนวยการโรงเรียน	1
รองผู้อำนวยการ 4 ฝ่าย	4
รวม	5
ครู	
ครูปฐมวัย	35
ครูประถมศึกษา	60
รวม	95
ลูกจ้างชั่วคราว	14
เจ้าหน้าที่ธุรการ 1	1
ภารโรง	9
พนักงานโครงการอาหารกลางวัน	15
รวมบุคลากรทั้งสิ้น	139

ตาราง 3 จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2553

ชั้น	จำนวนห้อง	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
					เฉลี่ยห้องละ
อ. 1	6	114	100	214	40 คน
อ. 2	6	113	109	222	ส่วนใหญ่นับถือ
รวม	12	227	209	436	ศาสนาพุทธ

ตาราง 3 (ต่อ)

ชั้น	จำนวนห้อง	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
ป. 1	7	133	129	256	
ป. 2	7	154	119	273	
ป. 3	7	136	138	273	
ป. 4	7	154	140	291	
ป. 5	8	155	180	335	
ป. 6	8	161	171	332	
รวม	44	890	877	1767	
รวมทั้งสิ้น	56	1117	1,086	2,203	
ร้อยละ		50.70	49.29		

2.2 การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นองค์กรบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบดูแลโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนเปิดดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ ชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม มีรูปแบบในการจัดการศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ การจัดการศึกษาปฐมวัย 2 ปีได้แก่ อนุบาล 1 อนุบาล 2 และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พื้นที่ของชุมชน ขนาดที่ตั้งโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตั้งอยู่เลขที่ 115 ซอยเพชรเกษม 48 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ทั้งหมด 10 ไร่ โดยได้รับบริจาคจากวัดจันทร์ประดิษฐาราม ลักษณะทางการปกครองเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสมาชิกสภาเขต (สข.) และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) เป็นผู้ดูแลในพื้นที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆได้รับการประสานรวดเร็วขึ้น ความหนาแน่นของประชากรแขวงบางด้วนมีประชากรอยู่หนาแน่นมีพื้นที่ติดกับถนนเพชรเกษม โดยเฉพาะซอยเพชรเกษม 48 (ซอยวัดจันทร์ฯ) มีประชาชนตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่น เนื่องจากเป็นซอยที่เชื่อมต่อระหว่างถนนสำคัญ 3 สาย คือ ถนนเพชรเกษม ถนนจรัญสนิทวงศ์ (ซอยจรัญสนิทวงศ์ 13) และถนนกาญจนาภิเษก อาชีพในชุมชนประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ 66% รับจ้าง 20 % ค้าขาย รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ 5 – 6 % มีโรงงานอุตสาหกรรมในครัวเรือนจำนวน 200 แห่ง

เมื่อเริ่มเปิดเรียนครั้งแรก ทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนนักเรียน 140 คน จนถึง พ.ศ. 2504 ได้เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นปีแรกและได้ขยายจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในเวลาต่อมาเป็นลำดับ จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงเป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงได้ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และในปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2547 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2548 การศึกษาต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จึงมีการจัดสภาพแวดล้อมดังต่อไปนี้ (ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. 2553: 3-39)

แหล่งการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อทางตรงที่จะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ได้อย่างหลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ประกอบด้วย

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

1. ห้องพิเศษต่าง ๆ	2. ระบบนิเวศ สระน้ำ
3. สวนสมุนไพร	4. พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

1. วัดจันทร์ประดิษฐาราม	2. ชุนด่านเจ้าพ่อเสือ
3. สำนักงานเขตภาษีเจริญ	4. สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ
5. วัดนางชี	6. ศูนย์สาธารณสุข 47
7. โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	8. อุตสาหกรรมไม้อัดไทย
9. สวนกล้วยไม้	10. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข
11. ห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์ปาร์ค บางแค	

2.3 ผลการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.3.1 ด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาธรรมชาติเต็มศักยภาพโรงเรียนมีอาคารสถานที่เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีโครงการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สวยงาม มีกิจกรรม 5 ส มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย มีการให้บริการและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี และมีความปลอดภัย มีการจัดการและให้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น

1. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้การปฏิบัติกิจกรรม 5 ส
  2. การส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียนตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร
  3. การให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  4. ห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียว สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพออยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี และมีความปลอดภัย
  5. การจัดการและการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- โรงเรียนมีเนื้อที่ 10 ไร่ ที่ดินกรรมสิทธิ์ของวัดจันทร์ประดิษฐาราม มีอาคารเรียนจำนวน 10 หลัง อาคารประกอบ 20 หลัง อาคารก่อสร้างใหม่เสร็จเมื่อ มิถุนายน 2550 ใช้งบประมาณกรุงเทพมหานครเป็นเงิน 11,480,000 บาท ประกอบด้วย

อาคารประกอบการ

1. ที่ตั้งศาลพระภูมิ	1	แห่ง	ใช้ตั้งศาลพระภูมิ
2. ที่ประดิษฐานพระพุทธรูป	2	แห่ง	ใช้ประดิษฐานพระพุทธรูป
3. อาคารเอนกประสงค์ 2 ชั้น	1	หลัง	ชั้นล่างเป็นโรงอาหาร ชั้นบนเป็นห้องนาฏศิลป์
4. อาคารเอนกประสงค์ 2 ชั้น	1	หลัง	ใช้เป็นห้องศิลปศึกษา และพลศึกษา
5. เรือนพยาบาล	1	หลัง	ชั้นล่างเป็นเรือนรับรอง ชั้นบนเป็นห้องพยาบาล
6. โรงครัว	1	หลัง	ใช้ประกอบอาหาร
7. ศาลาไทย	2	หลัง	ที่พักผู้ปกครอง ที่จัดกิจกรรม
8. ที่ดื่มน้ำของนักเรียน	4	ที่	ขนาด 10 ก๊อก
9. ส้วมนักเรียน	4	หลัง	ขนาด 10 ห้อง
10. บ้านพักภารโรง	2	หลัง	
11. บ้านพักครู	1	หลัง	อาคาร 4 ชั้น จำนวน 18 ห้อง
ห้องพิเศษ	มีจำนวน	25	ห้อง
1. ห้องศูนย์วิทยากร	2	ห้อง	
2. ห้องสมุด	1	ห้อง	
3. ห้องคอมพิวเตอร์	2	ห้อง	
4. ห้องหม่อภาษา	1	ห้อง	
5. ห้องวิทยาศาสตร์	2	ห้อง	

6. ห้องจริยศึกษา	1	ห้อง
7. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	2	ห้อง
8. ห้องศิลปะ	5	ห้อง
9. ห้องดนตรีไทย	1	ห้อง
10. ห้องดนตรีสากล	1	ห้อง
11. ห้องนาฏศิลป์	3	ห้อง
12. ห้องเกษตร	1	ห้อง
13. ห้องการงานอาชีพ	3	ห้อง

2.3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ บรรลุวัตถุประสงค์ สู่เป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โรงเรียนจัดหา จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการจัดการประสพการณ์ที่เหมาะสมกับความสนใจตามวัยของเด็ก โดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการนิเทศติดตามผลงาน เช่น

1. การจัดหา จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การส่งเสริมด้านงบประมาณ การอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการประสพการณ์จากประสพการณ์ตรงจากการเล่นของนักเรียน

3. การจัดส่งเสริมให้ครูจัดประสพการณ์ที่เหมาะสมกับความสนใจตามวัยของนักเรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตของนักเรียนในแต่ละชุมชน และสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดประสพการณ์การเรียนรู้ที่มีระบบโรงเรียนมีการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพเด็กด้วยวิธีหลากหลายโรงเรียนมีการจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กด้วยวิธีหลากหลายโดยมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมที่กระตุ้นพัฒนาการทางกาย ทางสมอง ทางอารมณ์ และทางสังคม ที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ค่านิยมที่พึงงาม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยสอดคล้องกับวิถีชีวิตตามแนววิถีพุทธ วิถีธรรม เช่น

1. การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการและ

ความคิดสร้างสรรค์

- 3.การจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัด
- 4.การจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยม
- 5.การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา กิจกรรม

นันทนาการและภาษาต่างประเทศ

6.การจัดกิจกรรมสืบสานสร้างสรรค์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาไทยที่สอดคล้องกับวิถีพุทธ วิถีธรรม

7.การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

8.การจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

2.3.3 ด้านการบริหาร

ผู้บริหารต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาหน้าที่ครูหน้าที่ในครอบครัว และหน้าที่ต่อสังคม มีวินัยในตนเองมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรมเสียสละเพื่อส่วนรวมและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ยุติธรรม และเสียสละพร้อมทั้งการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้แล้ว ด้านการบริหารงานของโรงเรียน

ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกภาพที่เป็นผู้นำและเป็นผู้นำทางวิชาการและเทคโนโลยี ดังนั้นโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม จึงได้มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา โดยมีเป้าหมายชัดเจน เป็นไปได้และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น เช่น

1. การจัดโครงการ / กิจกรรมที่แสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.แนวความคิดการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารอยู่บนพื้นฐานของหลักการ

วิธีการ และทฤษฎีการบริหารที่เป็นระบบ

3. บุคลิกภาพความเป็นผู้นำทางวิชาการและเทคโนโลยี
4. การเป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการและเทคโนโลยีของโรงเรียนและท้องถิ่น
5. ความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและ

หลักสูตรท้องถิ่น

6. การกำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการ
7. การบริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
8. การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาวิชาชีพ
9. การทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
10. การดำเนินงานของโรงเรียนมีความประหยัด ทั้งด้านงบประมาณ

ด้านเวลา ด้านกำลังงาน

11. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดไว้
12. ผู้ที่เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป
13. แผนภูมิการจัตองค์การและโครงสร้างการบริหารเป็นปัจจุบันรวมทั้งมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน
14. การมีระเบียบ/ ประกาศ/ คำสั่งรองรับการบริหารงาน
15. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและดำเนินการอย่างเป็นระบบ
16. การมีระบบข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานบริหารทั่วไป
17. การบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ คือ การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การติดตาม การประเมินและการปรับปรุงและพัฒนา

โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามมีการบริหารเชิงการกลยุทธ์ มีแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงานประจำปีที่สุดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และหลักการจัดการศึกษาของชาติ มีการปฏิบัติตามแผน มีการนิเทศติดตามและประเมินผล มีการประเมินโครงการ/ กิจกรรมทั้งด้านผลผลิตและด้านผลกระทบ และนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุง ประกอบด้วย

1. แผนกลยุทธ์ตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จ แผนปฏิบัติงานประจำปี โครงการ/ กิจกรรมมีความสอดคล้องกับอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาของชาติ ของกรุงเทพมหานคร ชุมชน และโรงเรียน
2. การปฏิบัติตามแผน การติดตามผลงาน โครงการ/ กิจกรรม
3. การปฏิบัติโครงการ/ กิจกรรม ด้านผลผลิตและด้านผลกระทบ
4. การนำข้อมูลและผลการประเมินโครงการ/ กิจกรรมไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และชุมชนร่วมการทำงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดทิศทางการบริหารโรงเรียน มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินไปปฏิบัติ มีระบบและกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน และการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจนและโปร่งใสและมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เช่น

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดและคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดทิศทางการบริหารโรงเรียน
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุม และนำผลการประชุมไปปฏิบัติ
3. ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ระบบและกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานและการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจน และโปร่งใส

5. การจัดทำรายงานประจำปี โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน

โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม มีมาตรฐานการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนมีโครงการ/กิจกรรมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในมีการประเมินโครงการ / กิจกรรมและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายใน มีระบบสารสนเทศ สนับสนุนการประเมินมาตรฐานการศึกษาและมีการรายงานผลการประเมินต่อต้านสังคม และเผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น

1. มาตรฐานการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน
2. ระบบสารสนเทศสนับสนุนการประเมินมาตรฐานการศึกษา
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในและมีระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎหมายกระทรวง
4. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินตนเองรายงานต่อต้านสังคมและเผยแพร่ต่อสาธารณะ
5. โครงการ / กิจกรรมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในมีการประเมินโครงการ/กิจกรรมและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาการศึกษา
6. การนำผลการประเมินภายนอกมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.4 ด้านกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองสนุกสนานน่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงรู้สึกหรือความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียน ในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม และส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำกิจกรรม

สำหรับโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามเป็นโรงเรียน ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมาก และนักเรียนยังมีความแตกต่างกันทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางครอบครัว ฐานะทางครอบครัว การเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และด้านพฤติกรรมของแต่ละคนที่แตกต่างกัน เป็นต้น ดังนั้นโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามจึงได้จัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความรักและสามัคคีระหว่างกลุ่มเพื่อน ได้แก่

1. การจัดกิจกรรมกีฬา
2. กิจกรรมวันเด็ก
3. กิจกรรมชุมนุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมนิทรรศการวิชาการ
5. พิธีมอบเข็มของลูกเสือ ระหว่างลูกเสือรุ่นพี่และลูกเสือรุ่นน้อง
6. กิจกรรมวันไหว้ครู
7. งานประจำปีของโรงเรียน

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรยากาศที่เป็นกันเอง สนุกสนานรวมทั้งได้รู้บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ควรปฏิบัติอย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนคนอื่นได้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เช่น

1. นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ทำกิจกรรมจนสำเร็จ และชื่นชม ผลงานของตนเอง

2.1. การทำกิจกรรมได้ตามลำดับขั้นตอน

2.2. การทำงานสำเร็จตามกำหนดเวลา

2.3. ความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

3. นักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อน และผู้อื่นในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3.1. การร่วมมือในการเล่นและทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนและผู้อื่น

3.2. การยอมรับข้อตกลงในการเล่นและการทำกิจกรรมกลุ่ม

3.3. การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3.4. ความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรม

4. นักเรียนรู้จักใช้และรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมนักเรียนรู้จักใช้น้ำ ไฟฟ้า อย่างรู้คุณค่า และรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

4.1. การปฏิบัติหรือบอก เตือนบุคคลอื่นเกี่ยวกับการใช้น้ำ การเปิด – ปิด ไฟฟ้า

4.2. การปฏิบัติตนในการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

5. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนักเรียนมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

5.1. การร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. วรรณกรรมตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

3.1 ครูสอนตามระดับชั้น

ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหาเพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่ง (ธนู มณีทิพย์. 2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง พบว่าครูผู้สอนมีระดับความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางแต่มีการจัดการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลแตกต่างกัน การประเมินประสิทธิภาพและการประเมินประสิทธิผลของ (ผ่องศรี นิภาเกษม. 2540: 83) ซึ่งศึกษาการประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ศึกษาโดยใช้วิธีสอบถามครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมติดตามการวัดผลประเมินผลได้ปฏิบัติตามขั้นตอนน้อย เมื่อเทียบกับเกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง จึงเห็นได้ว่าครูผู้สอนตามระดับชั้นเป็นตัวแปรที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรครูผู้สอนตามระดับชั้นมาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

3.2 ประสิทธิภาพการสอน

ประสิทธิภาพการสอนถือว่ามีผลสำคัญเป็นอย่างมาก ครูที่มีประสิทธิภาพสอนมากย่อมมีความสามารถในการสอน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า แต่การที่ครูจะมีประสิทธิภาพในการทำงานแต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่พอ แต่ต้องมีความรู้ในเรื่องของหลักวิชาการ ซึ่งจะเป็นเครื่องประกันได้ว่าเป็นครูที่มีความก้าวหน้าในการทำงาน และคุณภาพของงานที่ทำบ่งบอกถึงความสามารถของครูที่ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ และงานกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มความสามารถจนเกิดประสิทธิภาพ ทั้งครูและนักเรียนได้รับรางวัลการแข่งขัน ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544: 15-20) จากการวิจัยของ ชลิต ศรีพวง ผกาพันธ์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะด้านการประกันประสิทธิภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสิทธิภาพ 5 ปี ถึง 10 ปี มีปัญหามากกว่าข้าราชการครูที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 5 ปี สอดคล้องกับ สุพล อนามัย (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่มีประสิทธิภาพสอนมากมีการปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพสอนน้อย

3.3 สถานภาพนักเรียน

เพศของนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญซึ่งมีผลต่อการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน เพราะเพศมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งที่ในปัจจุบันความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะลดความแตกต่างลงก็ตาม ซึ่ง กัญญา สุวรรณแสง (2536: 75-77) กล่าวว่าเพศมีการตอบสนองทางสังคมที่แตกต่างกันดังที่ วิชาญ สุวรรณวงศ์ (2549: 40) ได้ศึกษาความพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีวิชาพลศึกษา พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี และสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีความพึงพอใจต่อการสอนวิชาพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่นักเรียนชายและนักเรียนหญิง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี มีความพึงพอใจต่อการสอนวิชาพลศึกษาแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และวีระ ด้วงแป้น (2544 อ้างอิงจาก วิชาญ สุวรรณวงศ์.2549: 40) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพสิ่งแวดล้อมด้านวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่านักศึกษาชาย นักศึกษาหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีความพึงพอใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระดับปานกลาง และนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหาร ซึ่งนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชาย ดังนั้นจึงถือเอาความแตกต่างในเรื่องนี้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ทั้งเพศชายและเพศหญิงจึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจและสำคัญที่นำมาศึกษาในครั้งนี้

จึงเห็นได้ว่าประสิทธิภาพสอนเป็นตัวแปรที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรประสิทธิภาพสอนมาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551: 99-105) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีตัวแปรตามคือ ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และด้านสื่อการสอน และตัวแปรต้น คือ เพศและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครู 224 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 40 คน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อม

โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและด้านที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษานี้ได้เสนอแนะ ด้านการบริหารไว้ว่า ควรกำหนดนโยบายการบริหารอย่างชัดเจน มอบหมายงานการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้กับครูให้ชัดเจน ด้านหลักสูตรควรมีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเวลาเรียน โดยอาจนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้ในหลักสูตรที่เปิดสอน ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองด้วยการจัดการอบรมและให้โอกาสในการศึกษาต่อ ด้านอาคารสถานที่ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ต่าง ๆ รอบอาคารเรียนให้มีความร่มรื่นมีบรรยากาศให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และด้านสื่อการเรียนการสอนครูควรนำสื่อที่ทันสมัยมาใช้ในการสอนให้มากยิ่งขึ้น

สมทรง สรรพสาร (2547: 125-132) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเต๋อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ก่อนทำการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาทางกายภาพ เช่นการจัดที่นั่ง การใช้พื้นที่ห้องเรียน การจัดและตกแต่งห้องเรียน การดำเนินการไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ส่วนปัญหาด้านสังคมและจิตใจ เช่น ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน ครูไม่ได้จัดประสบการณ์ในการสอดแทรกความรู้ให้แก่นักเรียน หลังดำเนินการใช้ด้วยกลยุทธ์วิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดการพัฒนามากขึ้นเป็นที่ยอมรับและสามารถใช้แนวทางนี้ในการพัฒนาตนเองต่อไปได้

สุรสิทธิ์ ไชยศิริ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเมืองเหนือวิทยาคม ตำบลเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการวิจัยดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยใช้กลยุทธ์การอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมเสริม และการกำกับติดตาม ประเมินอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ สามารถทำให้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีขึ้นเป็นที่น่าพอใจ แต่มีจุดอ่อน คือ ขาดงบประมาณที่จะใช้ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งโรงเรียนจะต้องประสานความร่วมมือกับชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนต่อไป

สุมิตรา ชิตามร (2546: 70) ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการนิสิต และด้านกิจกรรมนิสิต ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะมีกลุ่มนิสิตที่ศึกษาต่างคณะกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ต่างกัน

อรุณชัย กัณฐกา(2548: 62-63) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ใน 3ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ตามสถานภาพของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยสรุปได้ดังนี้ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามผลจากการวิจัยพบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 146 คนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.20 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 51.37 ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 82.90 มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 11 - 15 ปี ร้อยละ 34.93 และไม่ผ่านการเข้าอบรมเกี่ยวกับ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.90 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สรุปได้ว่า ในภาพรวมครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดผลการวิจัย ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้าน การจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ สรุปได้ว่า 1. ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ครูมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในเรื่องมีสนามกีฬาเพื่อการออกกำลังกายเพียงพอ ใช้ประโยชน์ได้ทุกฤดูกาล พื้นที่เรียบสะอาด ไม่มีเศษกระจุก กระเบื้อง หิน และเศษไม้ อาคารมีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย และมีการจัดตกแต่งอาคารเรียนสะอาด เรียบร้อยสวยงาม 2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในระดับมาก โดยมีความ คิดเห็น เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในเรื่องให้การยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี ครูให้ความรักความเมตตา เข้าใจ และเห็นใจนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนคิดและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม 3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในเรื่องบุคลากรในโรงเรียนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เต็มใจใน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมใน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สุพล อนามัย (2549: 93-94) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี พบว่า 1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านได้แก่สภาพแวดล้อมด้าน

กายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก 2. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำแนกตามโรงเรียนเอกชน พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากมีการปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การรวบรวมรวมปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่สุด คือ มีจำนวนนักเรียนมากเกินไป โรงเรียนมีพื้นที่และอุปกรณ์การเล่นน้อยกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ไดส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกโรงเรียนขาดแคลนสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยครูมีข้อเสนอแนะว่าควรพิจารณารับนักเรียนในปริมาณที่พอเหมาะ จัดมุมสนามหญ้า เพื่อให้นักเรียนได้พักผ่อน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกและควรมี กิจกรรมที่พานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่เพื่อเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน

จุฑารัตน ทองทิพย์ (2549: 91-92) การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารในด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ภาพกลุ่มเพื่อน และด้านการให้บริการตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักเรียนเตรียมทหาร สรุปได้ดังนี้ 1. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร ตามความคิดเห็นของอาจารย์ เมื่อพิจารณาอาจารย์ทุกระดับชั้นยศ และจำแนกตามระดับชั้นยศ คือ กลุ่ม ร.ต.-ร.อ. และกลุ่ม พ.ต. ขึ้นไป พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารตามความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารทุกชั้นปี และเมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นปีของนักเรียนเตรียมทหารคือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักเรียนเตรียมทหารในแต่ละเหล่าทัพและหัวหน้านักเรียนในแต่ละชั้นปี นักเรียนเตรียมทหารมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการให้บริการสรุปได้ ดังนี้ บริการห้องสมุด ควรปรับปรุง ปริมาณของหนังสือ ได้แก่ หนังสือประเภทตำราคู่มือในรายวิชาต่างๆ และควรจัดให้มีเครื่องถ่ายเอกสาร คอมพิวเตอร์ อย่างเพียงพอบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา ควรปรับปรุง เวลาในการให้บริการให้เพิ่มเวลาในการให้คำปรึกษาบริการทุนการศึกษา ควรปรับปรุง วิธีการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม มีคุณสมบัติเหมาะแก่การได้รับทุนการศึกษาบริการด้านการรักษาพยาบาลควรมีปริมาณของบุคลากรทางการแพทย์ เช่น แพทย์เฉพาะทาง คุณภาพของยาและเวชภัณฑ์บางชนิดบริการด้านการประกอบเลี้ยง ควรเพิ่มความสะอาดของอาหาร-น้ำดื่ม ภาชนะต่าง ๆ รวมทั้งสุขอนามัยของโรงเรียนและเจ้าหน้าที่บริการด้านอาคารที่พัก ควรปรับปรุงความ

เรียบร้อยของอุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น พัดลมมุ้งลวด เครื่องสุขภัณฑ์ ให้อยู่ในสภาพใช้การได้และได้รับการซ่อมแซมเมื่อได้รับการแจ้งซ่อมอย่างทันที่ที่บริการด้านการขนส่ง ควรปรับปรุงปริมาณรถในบางครั้งไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเตรียมทหาร เพิ่มความสะดวกสบาย

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 พบว่า 1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของครู มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ครูชายและครูหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550: 81-85) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก พบว่า 1. การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในภาพรวมและรายด้านได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนมีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อศึกษารายโรงเรียนพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติ ระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2. รายการคือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน 2. การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า 2.1 ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 คือ โรงเรียนแห่งที่ 1 และ 2 มีปัญหาเกี่ยวกับบริเวณโรงเรียนไม่มีรั้วรอบโรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาขาดแคลนสถานที่พักผ่อนและต้นไม้ร่มรื่น ข้อเสนอแนะของโรงเรียนทั้ง 3 แห่งคือ โรงเรียนแห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 เสนอให้ของบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อสร้างรั้วโรงเรียน และโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้ทำซุ้มพักผ่อนใจให้นักเรียน 2.2 ปัญหาด้านการจัดการบริการของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยทั้ง 3 โรงเรียน มีปัญหาด้านการบริการอนามัยโรงเรียน ใตแก่นักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟัน ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่อนามัยหรือทันตแพทย์ มาตรวจฟันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน คือโรงเรียนแห่งที่ 1 มีปัญหาอุบัติเหตุซึ่งเกิดจากการจราจรในบริเวณโรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม โรงเรียนแห่งที่ 1 มี ข้อเสนอแนะให้ทำรั้วรอบโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาจราจรเขา ออกโรงเรียนไม่เป็นระบบ โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้มีการจัดเครื่องเล่นสนามให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนรวมทั้งแนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย

กนก บุตรวงศ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้บริหาร

ครูผู้สอนและนักเรียน จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า

- 1) สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการและด้านสนับสนุนและด้านส่งเสริมวิชาการ อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.37 ไม่มีการจัดแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 34.63
- 2) ปัญหาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ และด้านวิชาการ 3) ความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ ด้านวิชาการ และด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ชิน (ราตรี ละครวงศ์. 2549: 28; อ้างอิงจาก Chin. 1994: 2970-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนมัธยม ครูฝึกสอน และครูประจำการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน ผลวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาในชนบท มีระดับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เจตคติ และพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมดีต่อไปนี้ นักเรียนที่มีระดับชั้นสูงกว่าจะมีคะแนนทดสอบน้อยกว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่ำกว่าครูในชนบทมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าครูในเมือง เด็กผู้หญิงจะเอาใจใส่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กผู้ชาย ครูที่ฝึกสอนและครูประจำการมีความรู้ไม่แตกต่างกับนักเรียนมัธยม และครูประจำการจะเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้อื่น

ฟอลค; และบอลลิง (สุพล อนามัย. 2549: 68 อ้างอิงจาก Falk; & Balling. 1982: 22-28) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมในการศึกษาค้นคว้านอกสถานที่ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการทดลองกับนักเรียนจำนวน 96 คน ที่เรียนอยู่ในระดับ 3 และระดับ 5 ด้วยการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งไปศึกษาค้นคว้าในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงทั้งวัน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนนอกห้องเรียนระหว่างชั่วโมงที่เรียนผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยประสบการณ์ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ส่วนการวัดด้วยการสังเกตพบว่า พฤติกรรมต่างๆจะเปลี่ยนไปตามอายุ และสภาพแวดล้อมจากแบบจำลองที่จัดทำขึ้นได้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของการเรียนรู้และพฤติกรรมที่มีผลต่อขีดขั้นของการพัฒนาการและความแปลกใหม่ ของสิ่งแวดล้อม

ลันท (จุฑารัตน์ ทองทิพย์. 2549: 59; อ้างอิงจาก Lundt. 1989:1740) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของแนวคิดต่อตนเองลักษณะ ทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเมืองมอนทานา ตะวันตกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ลักษณะทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสำคัญเท่าๆ กันต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การศึกษาเมื่อใดที่มีการคาดการณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเมื่อนั้นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีผล ถึง 55 % ในขณะที่ลักษณะทางบ้านมีผล 45% นอกเหนือจากอิทธิพลโดยตรงเหล่านี้แล้ว ยังมี อิทธิพลทางอ้อมซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การเลี้ยงดู การ ทุ่มเทให้ได้เกรดที่ดีเวลาที่ใช้ในการทำ

การบ้าน การแข่งขันเรียน การคาดหวังของครู ความพอใจ ของครูที่มีต่องานสภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนและการร่วมกิจกรรมต่างๆของ นักเรียน การวิจัยยังได้พบว่า การวัดความศรัทธาตนเองที่เจาะจง และการใฝ่ศึกษา ยังเป็นตัวบ่งชี้ ในเรื่องของแนวคิดต่อตนเองได้ดีกว่าคำถามทั่วไปในเรื่องของความศรัทธาตนเองอีกด้วย

เคอร์ริด (Currid. 1982: 28-A) ได้ศึกษาวิจัยการวางแผนในมลรัฐเวอร์จิเนีย ตะวันตกโดยทำการศึกษาว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในท้องที่ต่างๆ ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาอย่างไรหรือไม่ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรม เขตที่อยู่อาศัยรวม เขตที่อยู่อาศัยของคนหลายเชื้อชาติและชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กับการวางแผนสูง และการวางแผนที่ดีขึ้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ

เบรน (Brain. 1968: 2066-A) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของขนาดชั้นเรียนว่าจะมีผลต่อความพึงพอใจ และความรู้อันหนึ่งของนักเรียนเพียงใด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่มีขนาดปกติกับขนาดใหญ่กว่าปกติ จะมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพอๆกัน และจะไม่พบความสัมพันธ์ที่แน่นอนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

เพอร์สัน (Person. 1993: 3071-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผล ที่ได้รับการจัดการของวิทยาลัยในรัฐโรไลนาเหนือโดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้บริหาร คณะครูในวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆในวิทยาลัย โดยผู้ที่ตอบกลับจะถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือ การบริหารอย่างมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ กับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการ และจากแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านต่างๆพบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความพอใจที่ได้รับจากการจัดการซึ่งมี 27 ปัจจัย มีความพึงพอใจ 17 ปัจจัย และแบบสอบถาม เกี่ยวกับบริหารแบบมีส่วนร่วมจำนวน 10 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่ลูกจ้างต้องการให้เกิดในวิทยาลัย และยังพบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบันไม่มีผลต่อการยอมรับผลของการจัดการ และถึงแม้ว่าการบริหารในวิทยาลัยไม่สามารถที่จะให้ลูกจ้างในวิทยาลัยดำเนินการได้ทั้งหมด ผู้บริหารก็ควรให้การสนับสนุนให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อนเป็นการสร้างประสบการณ์ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ควรมีการนำความรู้และความชำนาญของคุณครู และบุคลากรในวิทยาลัยมาผสมผสานให้ควบคู่กับการจัดการอย่างชาญฉลาดของผู้บริหาร ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมในวิทยาลัย

โฮโรวิทซ์; และออโต (Horowitz; & Otto. 1973: 282) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่วัดแบบเดิมกับกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่วัดแบบใหม่ คือ สีสันหลากสี ฝาห้องเคลื่อนที่ได้ ระบบแสงไฟแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบายและเคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างในเรื่องการเรียน สำหรับนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมในห้องเรียนแตกต่างกันคือ นักศึกษาห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียนกัน

มากกว่านักศึกษาที่เรียนห้องเรียนแบบเก่า นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่านักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

วูรอน (จุฑารัตน์ ทองทิพย์. 2549: 60; อ้างอิงจาก Vroon. 1990: 240) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยด้านศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย โดยสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัยใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตก ของประเทศอเมริกา พบว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อบุคคลและการปรับตัวตาม ธรรมชาติ วิทยาลัยขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เขาด้วยกันเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ผลการวิจัยนี้เป็นข้อสรุปสำหรับนโยบายทางด้านการศึกษา ให้คำจำกัดความถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของวิทยาลัยขนาดเล็กและใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับนักปฏิบัติในการสร้างทฤษฎีใหม่และเป็นหัวข้อในการวิจัยในอนาคตต่อ

บุฟโฟ (สุพล อนามัย. 2549: 68 อ้างอิงจาก Buffo. 2005: Abstract) ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองปกครองเกี่ยวกับความปลอดภัยภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชานเมือง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาจำนวน 3,843 คน จำนวน 531 คน และผู้ปกครอง จำนวน 271 คน ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้านี้ ได้รับจากแหล่งที่มา 3 ที่ คือ 1) เอกสารที่จำเป็นในการสำรวจเพื่อประเมิน 2) การสำรวจจากนักจิตวิทยาของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย และ 3) การหากิจกรรมที่สัมพันธ์กันของทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่านักเรียนรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนน้อยกว่าครูและผู้ปกครอง นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 รู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของพวกน้อยกว่านักเรียน เกรด 4 โดยนักเรียนมักจะรับรู้ว่ามีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความปลอดภัยน้อยและจากการศึกษา ยังพบว่า ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษมีการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่ไม่มีชั้นเรียนพิเศษ รูปแบบของการค้นพบ ทั้งหมดชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะมีการรับรู้ในเชิงสร้างสรรค์ต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนน้อย

จากงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นปัจจัยพื้นฐาน อันสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียน มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และมีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในทุกๆด้าน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาความคิด การพัฒนาจิตใจ ตลอดจนการพัฒนาคุณธรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์จากความสำคัญของการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อนโดยจำแนกตามการจัดการศึกษาของโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งสิ้น 427 คน ประกอบด้วย ครู จำนวน 95 คน และนักเรียน จำนวน 332 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นครูและนักเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อาศัยตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 270 คน จำแนกเป็นครู 83 คน และนักเรียน 187 คน ซึ่งรายละเอียดการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการสุ่มห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการสุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู และนักเรียน

ตัวแปรอิสระ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง		
ครู	95	83
นักเรียน	332	187
รวม	427	270

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ประมวลแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 2 ฉบับ สำหรับครูและสำหรับนักเรียนแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

สำหรับครู มีข้อคำถาม จำนวน 2 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์สอนและระดับชั้นที่สอนของครู

สำหรับนักเรียน มีข้อคำถาม จำนวน 1 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพเพศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (อ้างถึงใน วินัยพร ทองสุข 2546: 30) ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

5	คะแนน หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	มากที่สุด
4	คะแนน หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	มาก
3	คะแนน หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	ปานกลาง
2	คะแนน หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	น้อย
1	คะแนน หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เนื้อหา แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างขอบเขตของการวิจัย

2. กำหนดขอบเขตการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม เพื่อวัดระดับการปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษางานสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไข และปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งพิจารณาความเชี่ยวชาญจากประสบการณ์ด้านการบริหารและงานวิจัยพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน ปรากฏในภาคผนวก ก

6. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามใช้ได้ทุกข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00

7. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

7.1 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้าย แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนวัดประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน และนักเรียน 60 คน

7.2 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) ซึ่งจำแนกเป็นแบบสอบถามสำหรับครูและแบบสอบถามสำหรับนักเรียนได้ดังนี้

7.2.1 แบบสอบถามสำหรับครู 4 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 65 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีข้อคำถาม 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 ด้านการจัดการเรียนรู้ มีข้อคำถาม 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 ด้านการ

บริหาร มีข้อคำถาม 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 และ ด้านกลุ่มเพื่อน มีข้อคำถาม 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้ทุกด้านมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

7.2.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน 4 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.84 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีข้อคำถาม 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 ด้านการจัดการเรียนรู้ มีข้อคำถาม 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.82 ด้านการบริหาร มีข้อคำถาม 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.80 และ ด้านกลุ่มเพื่อน มีข้อคำถาม 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.80 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้ทุกด้านมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ครูและนักเรียน โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 ฉบับ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้และขอรับคืนด้วยตนเอง

2. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวนแบบสอบถามที่เก็บกลับมาได้ทั้งหมด จำนวน 280 ฉบับ แต่มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.43

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปลงรหัสเพื่อให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้และบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปวิเคราะห์ค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่า คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของ

โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด; และ บุญส่งนิลแก้ว. 2535: 23-24)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติ	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

สถิติที่ใช้ในการหาคุนภาพเครื่องมือ

1. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้าน โดยใช้สถิติที่ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1990: 202-204)

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์ในการสอน สถิติที่ใช้ โดยทดสอบค่าที (t – test แบบ Independent samples)
2. เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตาม สถานภาพเพศ สถิติที่ใช้ โดยทดสอบค่าที (t – test แบบ Independent samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน โดยจำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นครูและนักเรียนโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t (t- distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานตามระดับนัยสำคัญที่กำหนด
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู

ตอนที่ 3 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตาม ระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ครูและนักเรียน ใช้สถิติการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ประสบการณ์สอน		
ต่ำกว่า 10 ปี	31	37.35
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	52	62.65
รวม	83	100
ระดับชั้นที่สอน		
ระดับปฐมวัย	34	40.96
ระดับประถมศึกษา	49	59.04
รวม	83	100

จากตาราง 5 เมื่อจำแนกข้อมูลของครูตามประสบการณ์สอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.65 และประสบการณ์สอนต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.35 และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า ครูที่สอนระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.04 และสอนระดับปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 40.96

ตาราง 6 จำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	93	49.73
เพศหญิง	94	50.27
รวม	187	100

จากตาราง 6 เมื่อจำแนกข้อมูลของนักเรียน พบว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.27 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.73

ตอนที่ 2 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน (n = 83)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านอาคารสถานที่	3.92	0.60	มาก
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.11	0.57	มาก
ด้านการบริหาร	3.93	0.61	มาก
ด้านกลุ่มเพื่อน	4.16	0.62	มาก
รวม	4.03	0.54	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความคิดเห็นของครูโดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.60) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.57) ด้านการบริหาร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.61) และ ด้านกลุ่มเพื่อน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.62)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านอาคารสถานที่ (n = 83)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1 ห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยบรรยากาศ น่าเรียน.....	4.04	0.61	มาก
2 สภาพภายในห้องเรียน เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของ อากาศ	4.12	0.74	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	ห้องเรียนโดยภาพรวมปราศจากสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง ควีน.....	3.55	0.75	มาก
5	โรงอาหารมีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ.....	3.61	0.88	มาก
6	บริเวณสนาม แปลงไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษาให้ สวยงามอยู่เสมอ.....	4.07	0.87	มาก
7	ห้องน้ำ ห้องส้วมได้รับการดูแลความสะอาดอย่าง สม่ำเสมอ.....	3.70	0.88	มาก
8	การตกแต่งบริเวณอาคารเรียน.....	3.96	0.79	มาก
9	อาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย	4.19	0.82	มาก
10	บริเวณสนามสวนไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษาให้สวยงาม อยู่เสมอ.....	3.92	0.84	มาก
11	มีการทำความสะอาดบริเวณต่างๆ ภายในโรงเรียนอยู่เสมอ	4.16	0.79	มาก
12	การจัดให้มีสถานที่แหล่งเรียนรู้เช่น ห้องสมุด สวน วิทยาศาสตร์ สวนเกษตร.....	3.92	0.84	มาก
13	การจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ มีความสะอาดและเป็นระเบียบ..	3.98	0.80	มาก
14	การจัดห้องเรียนห้องดนตรี-นาฏศิลป์ มีความสะอาดและเป็น ระเบียบ.....	4.07	0.73	มาก
15	การจัดห้องเรียนวิทยาศาสตร์ มีความสะอาดและเป็นระเบียบ..	4.02	0.72	มาก
16	การจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬาที่มีความเหมาะสม	3.94	0.75	มาก
รวม		3.92	0.60	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม ด้านอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านการจัดการเรียนรู้ (n = 83)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้		ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและตัดสินใจ.....	4.02	0.66	มาก
2	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นใน การเรียนรู้และรักโรงเรียน.....	4.00	0.73	มาก
3	การจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยี และสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่น ที่.....	3.58	0.75	มาก
4	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	4.17	0.70	มาก
5	ครูมีความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน.....	4.24	0.79	มาก
6	ครูมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน.....	4.28	0.77	มาก
7	ครูมีวิธีการอธิบายอย่างชัดเจน และเข้าใจง่าย.....	4.19	0.72	มาก
8	ครูผู้สอนสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเหมาะสมใน ทุกวิชาเรียน.....	4.13	0.76	มาก
9	มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้าร่วมตามความถนัดหรือ ความสนใจ.....	4.02	0.76	มาก
10	ครูเลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา.....	4.12	0.77	มาก
11	ครูมีความยุติธรรม และคุณธรรมในการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน.....	4.22	0.77	มาก
12	ครูมีการตรวจผลงานและแจ้งให้ทราบเสมอ.....	4.17	0.75	มาก
13	ครูสนับสนุนให้นักเรียนมีการอภิปราย ค้นคว้าทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียน.....	4.04	0.67	มาก
14	มีการจัดการเรียนรู้โดยการปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรม.....	4.22	0.75	มาก
15	มีการจัดนิทรรศการ ส่งเสริมยั่วยุ ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียน	4.19	0.65	มาก
16	ครูมีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในวิชาที่เรียน	4.16	0.69	มาก
17	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้านวิชาการ.....	4.11	0.70	มาก
รวม		4.11	0.57	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐารามด้านการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหาร (n = 83)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการบริหาร	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียน ให้ก้าวหน้าอย่างเป็น รูปธรรม.....	4.16	0.77	มาก
2	โรงเรียนจัดหาสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยมาช่วยในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน.....	3.82	0.73	มาก
3	โรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ความก้าวหน้า ของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง.....	4.05	0.79	มาก
4	โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของ โรงเรียน ให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ.....	3.92	0.89	มาก
5	โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน หรือวัดอย่างสม่ำเสมอ.....	3.96	0.82	มาก
6	โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคี และความผูกพันต่อ สถาบัน.....	4.02	0.84	มาก
7	การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ นักเรียน ในโรงเรียน.....	4.07	0.76	มาก
8	การจัดให้มีสวัสดิการต่างๆเช่น ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน ธนาคารออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน.....	4.04	0.82	มาก
9	การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารงาน.....	3.30	0.91	ปานกลาง
10	การจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ ของโรงเรียนสอดคล้องกับวิถีทาง ประชาธิปไตย.....	3.84	0.80	มาก
11	กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในโรงเรียนเหมาะสมกับสภาพของ สังคมในปัจจุบัน.....	3.94	0.72	มาก
12	คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองของนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	3.82	0.91	มาก
13	ผู้บริหารสนใจสอบถามเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น ผล การเรียน ความประพฤติ และครอบครัวของนักเรียน.....	4.08	0.80	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการบริหาร	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
14	ผู้บริหารร่วมสนทนา พูดคุย ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และผู้ปกครอง	3.78	0.88	มาก
15	ผู้บริหารเสียสละและอุทิศเวลาให้โรงเรียน ครูและนักเรียน.....	3.96	0.76	มาก
16	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนอยู่เสมอ.....	4.02	0.78	มาก
17	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม และมี วิสัยทัศน์.....	4.06	0.82	มาก
18	ผู้บริหารมีความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นผู้นำ ประชาธิปไตย.....	3.80	0.82	มาก
	รวม	3.93	0.61	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน
วัดจันทร์ประดิษฐารามด้านการบริหาร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก
($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก 17 ข้อ และ
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ข้อ 9 การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การบริหารงาน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.91)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครู ด้านกลุ่มเพื่อน (n = 83)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างครูแต่ละกลุ่มสาระใน การทำงาน.....	4.06	0.70	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่ม.....	4.18	0.75	มาก
3	ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาระหว่างเพื่อนครู.....	4.13	0.71	มาก
4	ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมงาน.....	3.96	0.72	มาก
5	การช่วยเหลือด้านการเรียนการสอนระหว่างเพื่อนครู.....	4.17	0.71	มาก
6	การยอมรับการดักเตือนระหว่างเพื่อนครู.....	3.86	0.80	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครู..	4.14	0.80	มาก
8	ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนานเมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อนครูในโรงเรียน.....	4.13	0.79	มาก
9	ความมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมของครู.....	4.16	0.76	มาก
10	ความรักความสามัคคีระหว่างกลุ่มเพื่อนครูในโรงเรียน.....	4.19	0.76	มาก
11	ความภูมิใจของครูต่อโรงเรียนแห่งนี้.....	4.47	0.72	มาก
12	ความร่วมมือร่วมใจของครูในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน.....	4.30	0.74	มาก
13	ความรู้สึกผูกพันของครูต่อโรงเรียนแห่งนี้.....	4.39	0.73	มาก
	รวม	4.16	0.62	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามด้านกลุ่มเพื่อน ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 3 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาศึกษาของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน (n =187)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านอาคารสถานที่	3.87	0.48	มาก
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.13	0.47	มาก
ด้านการบริหาร	4.05	0.49	มาก
ด้านกลุ่มเพื่อน	3.91	0.51	มาก
รวม	3.99	0.38	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ (n = 187)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยบรรยากาศน่าเรียน.....	3.53	0.75	มาก
2	ห้องเรียนโดยภาพรวมไม่ร้อนอบอ้าวอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างเพียงพอ.....	3.93	0.76	มาก
3	ห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง ควัน.....	3.39	0.92	ปานกลาง
4	ขนาดของห้องเรียนความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน.....	4.07	0.78	มาก
5	โรงอาหารมีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ.....	3.68	0.83	มาก
6	ห้องน้ำ ห้องส้วมได้รับการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ.....	3.33	0.87	ปานกลาง
7	บริเวณสนาม แปลงไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษาให้สวยงามอยู่เสมอ.....	4.02	0.86	มาก
8	จุดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดในโรงเรียนอย่างเพียงพอ.....	3.95	0.80	มาก
9	การจัดให้มีสถานที่แหล่งเรียนรู้เช่น ห้องสมุด สวน วิทยาศาสตร์ สวนเกษตร.....	4.12	0.85	มาก
10	การจัดห้องเรียนดนตรี-นาฏศิลป์ มีความสะอาดและเป็นระเบียบ.....	4.01	0.84	มาก
11	การจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ มีความสะอาดและเป็นระเบียบ..	4.22	0.77	มาก
12	การจัดห้องเรียนวิทยาศาสตร์ มีความสะอาดและเป็นระเบียบ..	3.95	0.83	มาก
13	การจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬาที่มีความเหมาะสม....	4.09	0.84	มาก
	รวม	3.87	0.48	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามด้านอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากจำนวน 11 ข้อ และมีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 3 ห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง ควัน

มีการปฏิบัติระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.92) ข้อ 6 ห้องน้ำ ห้องส้วมได้รับการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.87)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความคิดเห็นของนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ (n=187)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและตัดสินใจ.....	4.36	0.80	มาก
2	ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย.....	4.19	0.75	มาก
3	ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและรักโรงเรียน.....	4.20	0.79	มาก
4	การจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน.....	3.93	0.79	มาก
5	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	3.99	0.78	มาก
6	ครูผู้สอนสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเหมาะสมในทุกวิชา.....	4.20	0.82	มาก
7	ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้าร่วมตามความถนัดหรือความสนใจ.....	4.07	0.86	มาก
8	ครูมีความยุติธรรม และคุณธรรมในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน.....	4.14	0.81	มาก
9	ครูสนับสนุนให้นักเรียนมีการอภิปราย ค้นคว้าทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน.....	4.07	0.83	มาก
10	มีการจัดการเรียนรู้โดยการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม.....	4.29	0.81	มาก
11	การสอนของครูมีความชัดเจน และเข้าใจง่าย.....	3.98	0.85	มาก
12	ครูผู้สอนสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในวิชาที่เรียน.....	4.12	0.83	มาก
	รวม	4.13	0.47	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามด้านการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการบริหาร (n = 187)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการบริหาร	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียน ให้ก้าวหน้าอย่างเป็น รูปธรรม.....	4.10	0.73	มาก
2	ครูจัดหาสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยมาช่วยในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน.....	3.96	0.83	มาก
3	ครูจัดให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และความก้าวหน้า ของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง.....	4.03	0.82	มาก
4	ครูจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโรงเรียน ให้ ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ.....	4.10	0.89	มาก
5	โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคี และความผูกพันต่อ สถาบัน.....	4.14	0.76	มาก
6	การส่งเสริมให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น กีฬา ศิลปะ.....	4.15	0.90	มาก
7	การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ นักเรียน ในโรงเรียน.....	4.00	0.80	มาก
8	การจัดให้มีสวัสดิการต่างๆเช่น ทูนการศึกษา อาหารกลางวัน ธนาคารออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน.....	4.10	0.89	มาก
9	การจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ ของโรงเรียนสอดคล้องกับวิถีทาง ประชาธิปไตย.....	3.89	0.84	มาก
10	คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองของนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	3.99	0.87	มาก
11	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียน.....	4.08	0.85	มาก
	รวม	4.05	0.49	มาก

จากตาราง 15 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
ด้านการบริหาร ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.
= 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน (n= 187)

	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน	ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง.....	3.70	1.02	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน.....	3.99	0.85	มาก
3	นักเรียนรุ่นพี่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง.....	3.43	1.08	ปานกลาง
4	รุ่นพี่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่รุ่นน้อง.....	3.44	1.05	ปานกลาง
5	ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างกลุ่มเพื่อน.....	3.88	0.85	มาก
6	การร่วมกันทำกิจกรรมของนักเรียนเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของ โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม.....	4.18	0.88	มาก
7	การให้ความช่วยเหลือแนะนำ แก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการ เรียน เรื่องส่วนตัว.....	3.67	0.97	มาก
8	ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างรุ่น พี่และรุ่นน้อง.....	3.63	1.05	มาก
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและ สนุกสนานเมื่อได้รวมกลุ่มเพื่อ เช่น งานประจำปี.....	4.21	0.85	มาก
10	มีการส่งเสริมให้เกิดความรักความสามัคคีระหว่างกลุ่มเพื่อน นักเรียนในโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ-ยุกาชาติ....	4.33	0.78	มาก
11	ความร่วมมือร่วมใจของนักเรียนในการรักษาชื่อเสียงและ ภาพพจน์ขอโรงเรียน.....	4.11	0.80	มาก
12	มีการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักและเคารพ อาจารย์.....	4.33	0.72	มาก
	รวม	3.91	0.51	มาก

จากตาราง 16 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน
วัดจันทร์ประดิษฐารามด้านกลุ่มเพื่อน ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวม มีการปฏิบัติในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก 10 ข้อ และ
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 3 นักเรียนรุ่นพี่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.08) และข้อ 4 รุ่นพี่ให้ความช่วยเหลือและให้
คำปรึกษาแก่รุ่นน้อง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.05)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์สอนของครูและระดับชั้นที่สอน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้าน (n = 83)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	ประสบการณ์สอน ต่ำกว่า 10 ปี		ประสบการณ์สอน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านอาคารสถานที่	3.54	0.68	4.15	0.42	5.02**	.000
ด้านการจัดการเรียนรู้	3.75	0.61	4.33	0.41	4.68**	.000
ด้านการบริหาร	3.60	0.69	4.12	0.47	4.03**	.000
ด้านกลุ่มเพื่อน	3.82	0.70	4.37	0.47	3.94**	.000
รวม	3.68	0.60	4.24	0.37	4.73**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สอนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 10 ปี ทุกด้าน

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับชั้นที่สอน โดยรวมและรายด้าน (n = 83)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	ระดับปฐมวัย		ระดับประถมศึกษา		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านอาคารสถานที่	3.65	0.66	4.11	0.48	3.53**	.000
ด้านการจัดการเรียนรู้	3.83	0.64	4.31	0.42	3.85**	.000
ด้านการบริหาร	3.67	0.68	4.10	0.50	3.22**	.002
ด้านกลุ่มเพื่อน	3.98	0.75	4.30	0.48	2.37*	.032
รวม	3.78	0.62	4.21	0.40	3.53**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐาราม ครูที่สอนระดับชั้นที่สอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านกลุ่มเพื่อนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สอนระดับชั้น ประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติมากกว่าครูที่สอนระดับชั้นปฐมวัยทุกด้าน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศ

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียนโดยรวมและรายด้าน (n =187)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านอาคารสถานที่	3.78	0.53	3.96	0.41	2.63**	.009
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.05	0.51	4.20	0.41	2.26*	.025
ด้านการบริหาร	3.95	0.50	4.14	0.45	2.70**	.008
ด้านกลุ่มเพื่อน	3.77	0.55	4.05	0.44	3.79**	.000
รวม	3.89	0.39	4.09	0.35	3.68**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05,

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชาย นักเรียนที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหารและด้านกลุ่มเพื่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติมากกว่านักเรียนเพศชายทุกด้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีสาระสังเขปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ใน 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของครูเมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ตามความคิดเห็นของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศของนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 95 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 332 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 427 คน จากโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนจำนวน 83 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 187 คน รวมทั้งสิ้น 270 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ฉบับ ได้แก่

- 1) แบบสอบถามสำหรับครู 1 ฉบับ มีข้อความถามทั้งหมด 64 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98
- 2) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน 1 ฉบับ มีข้อความถามทั้งหมด 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 280 ฉบับ เก็บคืนได้ทั้ง 280 ฉบับ และคัดเลือกที่เฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.43

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับปฏิบัติการของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยวิเคราะห์ภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติการของการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูเมื่อจำแนกตามประสบการณ์สอนและระดับชั้นที่สอน และตามความคิดเห็นของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศ ด้วยสถิติที่ (t-test) โดยวิเคราะห์ภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผล

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนรู้ ด้านบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนรู้ ด้านบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อระดับปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 10 ปี และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีความเห็นต่อระดับปฏิบัติมากกว่าครูที่สอนระดับปฐมวัย
4. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยนักเรียนเพศหญิง มีความเห็นต่อระดับปฏิบัติมากกว่านักเรียนเพศชาย

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและสามารถอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาระดับปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครุมีความเห็นว่าทั้ง 4 ด้าน มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ เป็นการจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด อาคารเรียนอาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำห้องส้วมที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬามีเพียงพอ เหมาะสมและปลอดภัย พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้ อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาธรรมชาติเต็มศักยภาพโรงเรียนมีอาคารสถานที่เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ มีกิจกรรม 5 ส มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย มีการให้บริการและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี และมีความปลอดภัย มีการจัดการและให้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ ราชตรี ภาวะวงศ์ (2549: 16-17) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ควรจัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิดและแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา เมื่อพิจารณาจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้อที่ควรปรับปรุง คือ สิ่งรบกวนด้านเสียง เนื่องจากโรงเรียนมีที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ค่อนข้างหนาแน่น และอาคารเรียนติดกับถนนและวัด ซึ่งมักจะได้รับการรบกวนจากการสัญจรของรถและเสียงดนตรีเวลา มีงานที่วัด ซึ่งสอดคล้องกับ พรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548: 40) กล่าวว่า สิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มี หรือดูแลเอาใจใส่ เป็นอันดับแรกๆ และเห็นด้วยตาเปล่า คือ ห้องเรียน โรงอาหารและสถานที่เล่นกีฬา

ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้มีการดำเนินการเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำหรือ

จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน วิธีการสอน การจัดกระบวนการเรียนที่ หลากหลายเน้นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาการ มีการวัดผลประเมินผลและประเมินผล อย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544: 45) ว่าการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้าง คุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียน ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้นม ีองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกับ เนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนนั้นคือบรรยากาศที่ยกย่อง หรือส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียนให้มีความรู้สึกร่วมสมัย

ด้านการบริหาร เป็นการจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านบริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังเกตสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครได้มี การวางแผนพัฒนางานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การบังคับ บัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร และตัดสินใจ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยใช้หลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรในโรงเรียนเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการทำงานเป็นทีม มีการบริหารเชิงการกลยุทธ์ มีแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงานประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และหลักการจัดการศึกษาของชาติ มีการปฏิบัติตามแผน มีการนิเทศติดตามและประเมินผล มีการประเมินโครงการ กิจกรรมทั้งด้าน ผลผลิตและด้านผลกระทบ และนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุง ซึ่ง สอดคล้องกับ เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551: 20) ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านการบริหาร เป็นการดำเนินการในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และ จัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียน มีส่วนในการบริหารและตัดสินใจ

นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และชุมชนร่วมการทำงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดทิศทางการบริหารโรงเรียน มีการประชุมอย่าง สม่ำเสมอ นำผลการประเมินไปปฏิบัติ มีระบบและกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน และการ ใช้ทรัพยากรที่ชัดเจนและโปร่งใสและมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะ กรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับ พรพจน์ พจน์พัฒนาพล (2548: 44) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมใน การบริหารไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมวางแผน ซึ่งตรงกับเลิศศักดิ์ คำปลิว (2551: 20) ได้ให้กล่าวถึงแนวทาง ในการสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ว่าเป็นการดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลายโดยเปิดโอกาส ให้ครูได้ใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนา สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุก

ระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ด้านกลุ่มเพื่อน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองสนุกสนานน่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงรู้สึกหรือความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียน ในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม และส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำกิจกรรม พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าครูมีความภูมิใจในโรงเรียน และมีความรักและสามัคคีในกลุ่มเพื่อนครู ที่เป็นดังนี้อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จึงได้จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมกีฬาสี การจัดกิจกรรมวันเด็ก การจัดกิจกรรมงานโรงเรียนประจำปี นิทรรศการวิชาการ พิธีมอบเข็มของลูกเสือ ระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง และโครงการตรวจสุขภาพของนักเรียนทุกวันจันทร์ โดยรุ่นพี่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนได้รับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ควรปฏิบัติอย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนคนอื่นได้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมรวมทั้งการบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากบุคลากร มีการดำเนินการงานอย่างมีระบบ ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรต่อกันรักใคร่กลมเกลียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งชี้วัดลักษณะสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ พรจิต พิระพัฒน์กุล (2543: 49) ซึ่งกล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพคุณธรรม และสัมฤทธิ์ของนักศึกษา นักศึกษาต้องใช้เวลาในส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้าถึงสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจเลยยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ ของเขา ทำให้ไม่สบายใจ มีความสุข และกลุ่มเพื่อนนี้ยังมีอิทธิพลทำให้นักศึกษามีความเชื่อมั่น มีพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขาอยู่ ซึ่งตรงกับ สมทรง สรรพสาร (2547: บทคัดย่อ) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้านสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

2. การศึกษาระดับปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียน มีความเห็นว่า ทั้ง 4 ด้านมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีกิจกรรม ที่ส่งเสริมด้านการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่นักเรียนได้มีส่วนร่วม เช่น การแบ่งบริเวณที่รับผิดชอบ การทำกิจกรรม 5 ส อย่างต่อเนื่อง และมีการให้บริการและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อ

ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี และมีความปลอดภัย มีการจัดการและให้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับราตรี ลมวงค์ (2549: 16-17) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถของการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิดและแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา

ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า คุณครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยสังเกตจากกิจกรรมการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษทั้งทางวิชาการ กีฬา และนาฏศิลป์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนวลจิตต์ เขาวีร์ดิพงษ์ (2545: 9) กล่าวถึงบทบาทของครู ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่า กระบวนเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างของผู้เรียน ครูสามารถ จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ด้านการบริหาร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงว่าทางโรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ทำให้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน และการจัดบริเวณรับผิดชอบความสะอาด ซึ่งนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนด้านการบริหารจัดการแก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่ง

ด้านกลุ่มเพื่อน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความภูมิใจในโรงเรียน มีความรักและสามัคคีในกลุ่มเพื่อนนักเรียนและผูกพันต่อโรงเรียน ที่เป็นดังนี้อาจจะเป็นเพราะ โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จึงได้จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมกีฬา งานประจำปีของโรงเรียน การจัดกิจกรรมวันเด็ก นิทรรศการวิชาการ พิธีมอบเข็มของลูกเสือ ระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง และโครงการตรวจสุขภาพของนักเรียนทุกวันจันทร์ โดยรุ่นพี่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ นักเรียนได้รู้บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ควรปฏิบัติอย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนคนอื่นได้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สมทรง สรรพสาร (2547: บทคัดย่อ) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านสังคมและ

จิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

3. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูเมื่อจำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่า มีความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำตัน วิชัยคำจร (2548: 96-106) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปีแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล พันธุ์บัว (2549: 78-87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการติดต่อสื่อสารกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันและอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูเมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า มีความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับ ธนู มณีทิพย์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง พบว่า ครูผู้สอนมีระดับความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลแตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงมีความเห็นต่อระดับปฏิบัติของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ ด้วงแป้น (2544 อ้างอิงจาก วิชาญ สุวรรณวงศ์. 2549: 40) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพสิ่งแวดล้อมด้านวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า นักศึกษาชาย นักศึกษาหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีความพึงพอใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการศึกษาการจั้ดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรวางแผน และกำหนดนโยบาย ที่ชัดเจนในการพัฒนาการจั้ดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้
2. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาปรับปรุง การจั้ดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เช่น การดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำ การตกแต่งห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการจั้ดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ควรศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนในสังกัดเดียวกันที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำมาพัฒนาการจั้ดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนของโรงเรียนต่อไป
2. ควรจำแนกปัจจัยส่งเสริมการพัฒนา การจั้ดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงาน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กนก บุตรวงศ์. (2548). การศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3.
รายงานการศึกษาอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2535). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). คู่มือผู้บริหารโรงเรียนชุดพัฒนาการบริหารโรงเรียนการสร้าง
บรรยากาศการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.
- กัญญา สุวรรณแสง. (2536). บุคลิกภาพและการปรับตัว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : รวมสาสน์.
คำตัน วิชัยคำจร(2548). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนานักเรียนในสถาน
ศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. สารนิพนธ์
กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ ทองทิพย์. (2549). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนเตรียมทหาร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิม พรหมคุณภรณ์. (2539). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาเขตการศึกษา 12 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมพล พันธุ์บัว. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการติดต่อสื่อสาร
กับบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544, เมษายน). บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน.
วารสารวิชาการ, หน้า 45.
- ดุสิต คงตระกูล. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาครุภาคเหนือ ในทัศนะ
ของผู้เรียน อาจารย์ และนักศึกษา. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำริ บุญชู. (2546). การจัดกระบวนการเรียนรู้. วารสารวิชาการ, 9(1): 16-20.

- ธนุ มณีทิพย์. (2542). การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นัฐญาพร ดุษฎี. (2545). การศึกษาสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ใจดาบ. (2530). ความสัมพันธ์เชิงคาโนนิกอลระหว่างองค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนรัฐบาลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ จิตต์ภักดี. (2528). ขวัญเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติงาน. สารพัฒนาหลักสูตร, 91(2), 56-58. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์. (2545). การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, 10(3): 9. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์. (2544, ธันวาคม). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็ก มิได้สร้างเพื่อใคร. วารสารวิชาการ, 4(12): 26-37. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็ก มิได้สร้างเพื่อใคร. วารสารวิชาการ, 29-33. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า กับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารวัดผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3(1), 22-25. ถ่ายเอกสาร.
- บุญทรง สังข์ทอง. (2537). การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี. (2542, มกราคม). วิสัยทัศน์กระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 9. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา สุนทรมาน. (2545). พัฒนาคนด้วยการศึกษา. วารสารวิชาการ, 3(1): 8.
- ผ่องศรี นิภาเกษม. (2540). การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์

- กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พรพจน์ พจน์พัฒนาพล. (2548). การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนวัดเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- มาริสา ธรรมมะ. (2545). ความพึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี ละครวงศ์. (2549). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. (2553). ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. ปีการศึกษา 2553. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. (2553). คู่มือการสภาพแวดล้อมโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. ปีการศึกษา 2553. ถ่ายเอกสาร.
- เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีวิทยาสาส์น. ถ่ายเอกสาร.
- วิชาญ สุวรรณวงศ์. (2549). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สมาน ปรีชา. (2548). การพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2552). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล อนามัย. (2549). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณชัย กัณฑ์ภา. (2548). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน

ประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.

อรพรรณ รัตนวงศ์. (2551). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ
นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยี
ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. ถ่ายเอกสาร.

Brain, M.C. (1968, October). An investigation of the influence of class size upon
academic attainment and satisfaction. *Dissertation Abstracts International*, 32(3),
2066-A.

Cronbach. L.J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed). New York : Harper
Collins Publishers.

Currid, M. (1982, July). A study of planning at the school county level in the state of West
Virginia. *Dissertation Abstracts International*. (43), 28-A.

Krejcie, R.V.& Morgan, D.M. (1970). Determining sample size for research activities.
Journal of Education and Psychology Measurement, 30(3), 607-610.

Likert, J.V. (1967). *Research in education*. Boston : Allyn and Bacon.

Person, J.L. (1993). An examination of the relationship between participate management
and perceived institutional effectiveness in North Carolina community colleges.
Dissertation Abstracts International. 53(9), 3071-A.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม

สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม 4 ด้าน ได้แก่

ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน

ขอแสดงความนับถือ

นางทรงศนีย์ วรหัตถ์คำ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าที่ข้อความที่ตรงกับสถานภาพจริงของท่าน

1. สถานภาพของครู

1.1 ระดับชั้นที่สอน

( ) ปฐมวัย

( ) ประถมศึกษา

1.2 ประสบการณ์สอนของครู (มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ให้นับเป็น 1 ปี)

( ) ประสบการณ์สอน ต่ำกว่า 10 ปี

( ) ประสบการณ์สอน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม 4 ด้าน ได้แก่
ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน

ข้อ ที่	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านอาคารสถานที่					
1.	ห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย บรรยากาศน่าเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	สภาพภายในห้องเรียน เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของ อากาศ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ห้องเรียนโดยภาพรวมปราศจากสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง ควั่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	โรงอาหารมีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	อุปกรณ์ สำหรับรับประทานอาหาร มีการจัดหาไว้อย่าง เพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ห้องน้ำ ห้องส้วมได้รับการดูแลความสะอาดอย่าง สม่ำเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	การตกแต่งบริเวณอาคารเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	อาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	บริเวณสนามสวนไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษาให้ สวยงามอยู่เสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	มีการทำความสะอาดบริเวณต่างๆ ภายในโรงเรียนอยู่ เสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	การจัดให้มีสถานที่แหล่งเรียนรู้เช่น ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ สวนเกษตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	การจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ มีความสะอาดและเป็น ระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	การจัดห้องเรียนห้องดนตรี-นาฏศิลป์ มีความสะอาดและ เป็นระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
15.	การจัดห้องเรียนวิทยาศาสตร์ มีความสะอาดและเป็นระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	การจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬาที่มีความเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านการจัดการเรียนรู้					
1.	การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและตัดสินใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและรักโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	การจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่นที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ครูมีความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ครูมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ครูมีวิธีการอธิบายอย่างชัดเจน และเข้าใจง่าย.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ครูผู้สอนสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเหมาะสมในทุกวิชาเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้าร่วมตามความถนัดหรือความสนใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	ครูเลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	ครูมีความยุติธรรม และคุณธรรมในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ครูมีการตรวจผลงานและแจ้งให้ทราบเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ครูสนับสนุนให้นักเรียนมีการอภิปราย ค้นคว้าทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	มีการจัดการเรียนรู้โดยการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
15.	มีการจัดนิทรรศการ ส่งเสริมยั่วยุให้นักเรียนค้นคว้าหา ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ครูมีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในวิชาที่เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้านวิชาการ..... ด้านการบริหาร	.....	.....	.....	.....	.....
1.	โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียน ให้ก้าวหน้าอย่างเป็น รูปธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	โรงเรียนจัดหาสื่อ วัสดุกรรมที่ทันสมัยมาช่วยในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	โรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ความก้าวหน้า ของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของ โรงเรียน ให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน หรือวัดอย่าง สม่ำเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมรูปแบบ ต่างๆเพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคี และ ความผูกพันต่อสถาบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ของนักเรียน ในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	การจัดให้มีสวัสดิการต่างๆเช่น ทุนการศึกษา อาหาร กลางวัน ธนาคารออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	การจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ ของโรงเรียนสอดคล้องกับ วิถีทางประชาธิปไตย.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในโรงเรียนเหมาะสมกับ สภาพของสังคมในปัจจุบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ ที่	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
12.	คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองของ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ผู้บริหารสนใจสอบถามเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น ผลการเรียนรู้ ความประพฤติ และครอบครัว ของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ผู้บริหารร่วมสนทนา พูดคุย ให้ความเป็นกันเองกับ นักเรียน และผู้ปกครอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ผู้บริหารเสียสละและอุทิศเวลาให้โรงเรียน ครู และ นักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ภายในโรงเรียนอยู่เสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม และมี วิสัยทัศน์.....	.....	.....	.....	.....	.....
18.	ผู้บริหารมีความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็น ผู้นำประชาธิปไตย.....	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านกลุ่มเพื่อน						
1.	การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างครูแต่ละกลุ่ม สาระในการร่วมงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาระหว่างเพื่อนครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างเพื่อน	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ร่วมงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	การช่วยเหลือด้านการเรียนการสอนระหว่างเพื่อนครู	.....	.....	.....	.....	.....
7.	การยอมรับการตักเตือนระหว่างเพื่อนครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างครู.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ความรู้สึกร่วมกันและสนุกสนานเมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อนครู ในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	ความมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมของครู.....	.....	.....	.....	.....	.....

11.	ความรักความสามัคคีระหว่างกลุ่มเพื่อนครูในโรงเรียน...	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ความภูมิใจของครูต่อโรงเรียนแห่งนี้..... ความร่วมมือร่วมใจของครูในการรักษาชื่อเสียงและ	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ภาพพจน์ของโรงเรียน..... ความรู้สึกผูกพันของครูต่อโรงเรียนแห่งนี้.....	.....	.....	.....	.....	.....

แบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)

เรื่อง

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม

สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน

ขอแสดงความนับถือ

นางทรงศนีย์ วรหัตถ์คำ

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าที่ข้อความที่ตรงกับสภาพจริงของนักเรียน

สถานภาพของนักเรียน

เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม
สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อและพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับความเหมาะสมใดแล้วเติม
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ข้อ ที่	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านอาคารสถานที่					
1.	ห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยบรรยากาศ น่าเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ห้องเรียนโดยภาพรวมไม่ร้อนอบอ้าวอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างเพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง ควัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ขนาดของห้องเรียนความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	โรงอาหารมีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ห้องน้ำ ห้องส้วมได้รับการดูแลความสะอาดอย่าง สม่ำเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	บริเวณสนาม แปลงไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษาให้ สวยงามอยู่เสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	จุดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดในโรงเรียนอย่างเพียงพอ	.....	.....	.....	.....	.....
9.	การจัดให้มีสถานที่แหล่งเรียนรู้เช่น ห้องสมุด สวน วิทยาศาสตร์ สวนเกษตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	การจัดห้องเรียนดนตรี-นาฏศิลป์ มีความสะอาดและเป็น ระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	การจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ มีความสะอาดและเป็น ระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	การจัดห้องเรียนวิทยาศาสตร์ มีความสะอาดและเป็น ระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	การจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬาที่มีความ เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....

	<p>ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและ 2. ตัดสินใจ..... ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย..... 3. ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและรักโรงเรียน..... 4. การจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน..... 5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ.... 6. ครูผู้สอนสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเหมาะสมในทุกวิชา..... 7. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้าร่วมตามความถนัดหรือความสนใจ..... 8. ครูมีความยุติธรรม และคุณธรรมในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน..... 9. ครูสนับสนุนให้นักเรียนมีการอภิปราย ค้นคว้าทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน..... 10. มีการจัดการเรียนรู้โดยการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม..... 11. การสอนของครูมีความชัดเจน และเข้าใจง่าย..... 12. ครูผู้สอนสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในวิชาที่เรียน.... 					
	<p>ด้านการบริหาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียน ให้ก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรม..... 2. ครูจัดหาสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 3. ครูจัดให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และความก้าวหน้า ของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง..... 					

4.	ครูจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโรงเรียน ให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคี และความผูกพันต่อสถาบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	การส่งเสริมให้นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น กีฬา ศิลปะ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียน ในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	การจัดให้มีสวัสดิการต่างๆเช่น ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน ธนาคารออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	การจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ ของโรงเรียนสอดคล้องกับวิถีทางประชาธิปไตย.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอยู่เสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านกลุ่มเพื่อน					
1.	การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	นักเรียนรุ่นพี่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	รุ่นพี่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่รุ่นน้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างกลุ่มเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	การร่วมกันทำกิจกรรมของนักเรียนเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	การให้ความช่วยเหลือแนะนำ แก่เพื่อนที่มีปัญหาด้านการเรียน เรื่องส่วนตัว.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนานเมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อ เช่น งานประจำปี.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	มีการส่งเสริมให้เกิดความรักความสามัคคีระหว่างกลุ่มเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ – ยุวกาชาด.....	.....	.....	.....	.....	.....

11.	ความร่วมมือร่วมใจของนักเรียนในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	มีการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักและเคารพครูอาจารย์.....	.....	.....	.....	.....	.....

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านอาคารสถานที่ (แบบสอบถามสำหรับครู)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
2	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
3	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
4	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
5	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
6	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
7	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
8	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
9	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
10	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
11	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
12	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
13	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
14	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
15	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
16	1	-1	1	-1	1	1	0.2	ตัดทิ้ง
17	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านการจัดการเรียนรู้ (แบบสอบถามสำหรับครู)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
2	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
3	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
4	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
5	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
6	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
7	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
8	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
9	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
10	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
11	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
12	1	1	1	-1	1	3	0.6	นำไปใช้
13	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
14	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
15	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
16	1	1	1	-1	-1	1	0.2	ตัดทิ้ง
17	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
18	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
19	1	1	1	-1	1	3	0.6	นำไปใช้

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านการบริหาร (แบบสอบถามสำหรับครู)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
2	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
3	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
4	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
5	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
6	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
7	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
8	1	1	1	-1	-1	1	0.2	ตัดทิ้ง
9	1	1	1	-1	-1	1	0.2	ตัดทิ้ง
10	1	1	1	-1	-1	1	0.2	ตัดทิ้ง
11	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
12	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
13	1	1	1	1	0	4	0.8	นำไปใช้
14	1	1	1	1	0	4	0.8	นำไปใช้
15	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
16	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
17	1	1	1	-1	1	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
18	1	1	1	0	1	4	0.8	ปรับปรุงคำถาม
19	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม

ตาราง สรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านกลุ่มเพื่อน (แบบสอบถามสำหรับครู)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	1	0	4	0.8	นำไปใช้
2	1	1	1	0	-1	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
3	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
4	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
5	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
6	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
7	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
8	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
9	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
10	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
11	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
12	1	0	1	-1	0	1	0.2	ปรับปรุงคำถาม
13	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม

ตาราง สรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านอาคารสถานที่ (แบบสอบถามสำหรับนักเรียน)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
2	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
3	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
4	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
5	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
6	1	1	1	1	0	4	0.8	นำไปใช้
7	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
8	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
9	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
10	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
11	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
12	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
13	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
14	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
15	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
16	1	-1	1	0	1	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
17	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
18	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

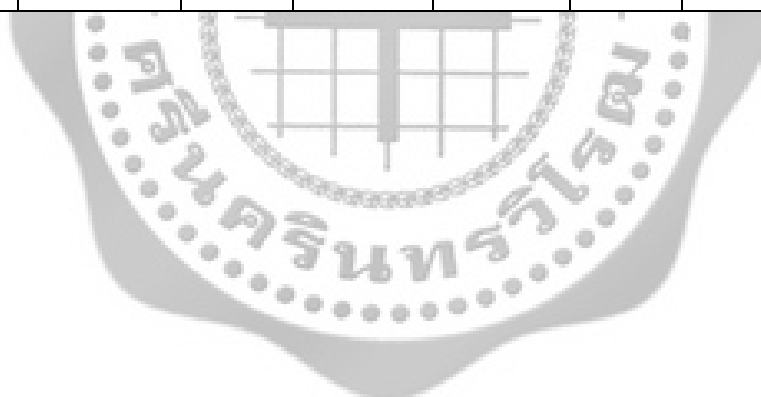
ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านการจัดการเรียนรู้ (แบบสอบถามสำหรับนักเรียน)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
2	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
3	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
4	1	1	1	0	-1	2	0.4	ปรับปรุงคำถาม
5	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
6	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
7	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
8	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
9	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
10	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
11	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
12	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
13	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การวัด(IOC)

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านการบริหาร (แบบสอบถามสำหรับนักเรียน)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
2	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
3	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
4	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
5	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
6	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
7	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
8	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
9	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
10	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
11	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้

**ตาราง สรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับจุดประสงค์การวัด(IOC)
ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านกลุ่มเพื่อน (แบบสอบถามสำหรับนักเรียน)**

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	สรุป
1	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
2	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
3	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
4	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
5	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
6	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
7	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
8	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
9	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้
10	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
11	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
12	1	0	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้
13	1	1	1	0	0	3	0.6	ปรับปรุงคำถาม
14	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้
15	1	1	1	0	1	4	0.8	นำไปใช้

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์	หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. นางสุจิตตรา ชามุไชย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
5. นายสมาน เลิศทหาร	ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดจันทร์ ประดิษฐารามสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางทรรศนีย์ วรार्หคำ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 15 สิงหาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	115 ซอยเพชรเกษม 48 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู รับเงินเดือนในอันดับ คศ.1 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเชียงใหม่พิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2542	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ จากสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2554	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร